

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Oğluna
əsəbiləşən
ana
özünü
bıçaqladı

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 22 fevral 2018-ci il Cümə axşamı № 42 (6931) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

YAP ilham Əliyev üçün imzaları toplayıb qurtardı

ABŞ səfirindən seçki ilə bağlı şərt kimi açıqlama; **Sərdar Cəlaloğlu**: "İsa Qəmbər seçkidə iştirak etmədikdən sonra özüm qatılmaq qərarımı rəsmiləşdirim"

yazısı səh.6-da

Həmsədrilər işğalçını xilas üçün hərəkətə keçib

yazısı səh.13-də

Azərbaycan və İran hərbi əməkdaşlığı genişləndirir

yazısı səh.2-də

Avropadakı azərbaycanlı mühacirdən söyüş söyənlərə sərt sözlər

yazısı səh.11-də

Ziya Məmmədovun və qohumlarının ziddiyyətli yanğın açıqlamaları: "Od olmasa, tüstü çıxmaz"

yazısı səh.4-də

"Azərbaycan Avropa İttifaqının vacib tərəfdaşdır" - Federika Mogerini

yazısı səh.2-də

"Hazırda pensiyam bir evdar qadının aldığı məbləğdədir" - Firudin Cəlilov

yazısı səh.3-də

Afrində müəmmalı durum

yazısı səh.12-də

Bayıl yamacında sürüşmə ilə əlaqədar cinayət işi başlandı

yazısı səh.14-də

Həssas dövənlərində övladlarımıza necə nəzarət edək...

yazısı səh.11-də

"Ölüm maşını"na çevrilən liftlər

yazısı səh.15-də

Bakı "moyka"ları: qiymətlər və risklər

yazısı səh.15-də

Ermənipərəst və türkofob Kermaninin bədnam kitabında nələr var?

ƏKRƏM ƏYLİSLİNİ, XƏDİCƏ İSMAYİLOVANI, ALMANİYA XARİCİ İŞLƏR NAZİRİNİ VƏ ŞULTSU BAĞLAYAN DƏYƏRLƏR...

Qarabağa qanunsuz səfər edən fars şovinstindən ilginclik davranış - "Erməni radiosu" nun təzə lətifələri; "azərbaycansevər" Martin Şultsun "mənevi avtoritet" adlandırdığı...

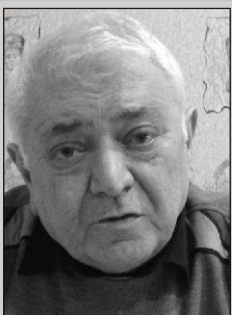

yazısı səh.9-da

"Ziya Bünyadovun əvəzinə bir müxalifət liderini öldürəcəkdik, amma..." - akademikin qatilinin etirafı

Ömürlük məhbus Nizami Nağıyev: "İndi belə düşünürəm ki, Heydər Əliyevdən küskün olublar, ona inamsızlıq yaratmaq istəyiblər"

yazısı səh.5-də

Aqil Abbas:

"Hamı məni soğana görə söyməyə başladı"

yazısı səh.7-də

Natiq Cəfərli:

"Azərbaycanda kazinoların fəaliyyəti leqallaşmalıdır"

yazısı səh.4-də

Vitse-prezidentin bir ili - deputatlar Mehriban Əliyevadan danışdılar

yazısı səh.3-də

22 fevral 2018

Prezident məcburi köçkünlərin aylıq müavinət məbləğini artırdı

Prezident İlham Əliyev "Məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin artırılması haqqında" sərəncam imzalayıb. "Report" xəbər verir ki, sərəncamla məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin məbləği 2018-ci il martın 1-dən 10 faiz artırılıb.

Sərəncamla Nazirlər Kabinetinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılmasına dair təkliflərini bir ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmək, Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılmasını bir ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək, bu sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etmək tapşırılıb.

Ədliyyə Nazirliyinə isə mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin edib Nazirlər Kabinetinə məlumat vermək tapşırılıb.

İtkin düşmüş alpinistlərin axtarışları ilə əlaqədar Əməliyyat Qərargahı məlumat yayıb

Quba rayonunda dağlıq ərazidə itkin düşmüş alpinistlərin axtarışları davam etdirilir. Alpinistlərin axtarışları ilə əlaqədar Əməliyyat Qərargahından APA-ya verilən məlumatda bildirilir ki, axtarış-xilasetmə işləri mürəkkəb relyefli yüksək dağ massivində (dəniz səviyyəsindən 3000-3200 m yüksəklikdə) çətin meteoroloji şəraitdə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq xilasetmə qüvvələri, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən aparılır.

"Son günlər hava şəraiti kəskin pisləşib, temperatur düşüb, qar yağıb. İntensiv yağan qar səbəbindən axtarışların getdiyi ərazilərdə yeni qar uçqunlarının yaranma ehtimalı artıb. Yaranmış şəraitdə axtarış-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin aparılması daha da çətinləşib. Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, axtarış-xilasetmə tədbirləri məhdudiyətlə (xilasedicilərin təhlükəsizliyi təmin edilməklə), lakin fasiləsiz aparılır.

Fövqəladə Hallar Nazirliyi bir daha təəssüf hissi ilə bildirir ki, əməliyyat barədə məlumatların mütemadi yenilənməsinə, əməliyyat şəraitinin mürəkkəbliyinə və ən əsas yaranmış vəziyyətin həssaslığına baxmayaraq, bəzi xəbər saytları həqiqəti əks etdirməyən, xüsusilə də əməliyyatda iştirak edən dövlət qurumlarının fəaliyyəti ilə bağlı doğru olmayan məlumatlar yayır.

Fövqəladə Hallar Nazirliyi kütləvi informasiya vasitələrinə, ictimaiyyət nümayəndələrinə, sosial şəbəkələrin istifadəçilərinə bir daha müraciət edərək nazirliyin fəaliyyəti, xüsusilə də baş verən hadisələrlə bağlı rəsmi olmayan, dəqiqləşdirilməmiş məlumatlardan istifadə etməməyə, xilasetmə işlərinin aparıldığı ərazi və yaranmış vəziyyətlə birbaşa tanışlığı olmayan şəxslərin subyektiv fikirlərini yayarkən diqqətli olmağa çağırır və bu cür məlumat yayarlara yaranmış həssas vəziyyətə anlayışla yanaşmağı tövsiyə edir", - deyir məlumatda bildirilir.

Qeyd edək ki, 2017-ci il dekabrın 23-də "Gılavar" Hava və Ekstrim İdman Klubunun üzvləri Cəbrayılzadə Fəridə Zəbiyulla qızı, Hüseynov Babur Vaqif oğlu və Bünyatadə Namin Nizami oğlu Quba rayonunun Xınalıq kəndindən Tufandağı istiqamətində yürüşə çıxaraq geri qayıtmayıblar.

"Azərbaycan Avropa İttifaqının vacib tərəfdaşdır" - Federika Mogerini

"Azərbaycan Avropa İttifaqının vacib tərəfdaşdır və Aİ onun müstəqilliyini, suverenliyini və ərazi bütövlüyünü tamamilə dəstəkləyir (supports fully - nitqin orijinalından - red.)"

Virtualaz.org xəbər verir ki, bunu Brüsseldə baş tutmuş Aİ-Azərbaycan Əməkdaşlıq Şurasının iclasında Avropa İttifaqının xarici əlaqələr və təhlükəsizlik üzrə xidmətinin rəhbəri Federika Mogerini deyib. İstifadə etdiyi diplomatik lüksiona diqqət yetirsək, Mogerinin bu bəyanatını misli görünməmiş hesab etmək olar.

İş burasındadır ki, "fully" sözünü ingilis dilindən "tamamilə", "bütövlükdə", "tam həcmdə" və s. kimi tərcümə etmək olar. 2015-ci ildən başlayaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün dəstəklənməsi barədə bəyanatlar Aİ prezidenti Donald Tuskun və Mogerinin özünün də çıxışlarında dəfələrlə səslənib.

Federika Mogerini

Lakin "tamamilə" ("bütövlükdə", "tam həcmdə") sözü Avropa İttifaqının rəsmi bəyanatında ilk dəfədir ki səslənir. Mogerinin bəyanatı Avropa İttifaqının tərəfdaş ölkələrin, ələlxüsus Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması probleminə yanaşmada keyfiyyətə yeni yanaşmanın məntiqi davamı oldu.

Maraqlıdır ki, Mogerinin bəyanatı fevralın 8-də İlham Əliyevin hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının qu-

rultayında etdiyi proqram xarakterli nitqinin ertəsi günü, fevralın 9-da səslənib. Xatırladaq ki, məhz həmin qurultayda partiyanın lideri İlham Əliyevin Azərbaycan prezidentliyinə namizədliyi irəli sürülüb. Öz nitqində İ.Əliyev Avropa İttifaqı ilə münasibətlərdə tərəqqini yüksək qiymətləndirib və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsində Aİ-nin bütün institutlarının aydın mövqeyini qeyd edib.

Azərbaycan və İran hərbi əməkdaşlığı genişləndirir

Müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov bu gün (21 fevral-red.) İran İslam Respublikasının müdafiə və silahlı qüvvələrə dəstək naziri general-mayor Əmir Hatəminin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

MN-dən APA-ya verilən məlumata görə, İran nümayəndə heyəti əvvəlcə Fəxri xiyabanda Heydər Əliyev, Zərifə Əliyevanın məzarlarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

Sonra Müdafiə Nazirliyində rəsmi qarşılama mərasimi keçirilib.

Qonaq fəxri qarovulun öndündən keçdikdən sonra hər iki ölkənin dövlət himnləri səsləndirilib. Protokola uyğun olaraq general-mayor Ə.Hatəmi "Şərəf kitabı"nı imzalayıb.

Müdafiə nazirləri əvvəlcə təkbətək, sonra isə geniş tərkibdə görüşüblər.

Z.Həsənov general-mayor Ə.Hatəmini müdafiə naziri vəziyyəsinə təyin olunması münasibətilə təbrik edib və bu vəzifədə ilk xarici rəsmi səfərini məhz Azərbaycana etməsini iki ölkə arasında dostluq əlaqələrinin yüksək göstəricisi kimi dəyərləndirib.

Nazir Azərbaycan-İran münasibətlərində qarşılıqlı etimadın yaradılmasında və inkişaf etdirilməsində ümummilli lider Heydər Əliyevin və dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin xidmətlərini xüsusi vurğulayıb.

Regiondakı hərbi-siyasi vəziyyətdən danışan general-polkovnik Z.Həsənov Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin bu günədək həll olunmamasının regional sabitliyə ciddi təhdid təşkil etdiyini iranlı həmkarının diqqətinə çatdırıb.

Nazir həmçinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi çər-

çivəsində həll olunması üçün səylərinə görə İran tərəfinə minnətdarlığını bildirib.

Dövlətlərimiz arasındakı dini, tarixi, mədəni əlaqələrin mehriban dostluq ənənələrinə əsaslandığını, ölkələrimiz arasında bir çox istiqamətdəki kimi hərbi sahədə də əməkdaşlıq üçün geniş potensialın olduğunu vurğulayan general-mayor Ə.Hatəmi ölkəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və münaqişənin həlli ilə bağlı ədalətli mövqeyini dəstəklədiyini bəyan edib.

O qeyd edib ki, İran müsəlman dövləti olaraq Azərbaycanın müdafiə qabiliyyətinin artırılmasında maraqlıdır və bu sahədə istənilən yardımı göstərməyə hazırdır.

Görüşdə Azərbaycan və İran ordularında hərbi, hərbi-texniki, hərbi tibb, hərbi təhsil üzrə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, ekspert qruplarının qarşılıqlı səfərlərinin təşkili və maraqlı doğuran digər məsələlər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonda hər iki nazir görüşün nəticələrinə dair mətbuata açıqlama verib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Məzahir Pənahov ATƏT və Aİ nümayəndələri ilə seçki hazırlığı müzakirə edib

Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Məzahir Pənahov ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun Ehtiyacların Dəyərlandırılması Missiyasının nümayəndələri ilə görüşüb.

MSK Katibliyinin Media və ictimai əlaqələr şöbəsinin "Report"a verilən məlumata görə, ATƏT/DTHB-nin Ehtiyacların Dəyərlandırılması Missiyasının nümayəndə heyəti Azərbaycanın seçki sistemi, seçki komissiyalarının fəaliyyət prinsipləri, seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi istiqamətində görülən işlər, eləcə də 2018-ci il aprelin 11-nə təyin edilən seçkilərə hazırlıqla maraqlanıb.

MSK-nın beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlığa hər zaman açıq olduğunu və bu münasibətlərin Azərbaycanda seçki praktikasının daha da təkmilləşdirilərək hazırkı inkişaf səviyyəsinə çatmasında mühüm rol oynadığını vurğulayan M.Pənahov Azərbaycanın seçki sistemi barədə ətraflı danışdı.

O, həmçinin diqqətə çatdırıb ki, 2018-ci il aprelin 11-nə təyin edilmiş prezident seçkiləri ilə əlaqədar MSK tərəfindən təsdiq olunmuş Təqvim Planına əsasən intensiv şəkildə atılan addımlar ardıcıl və keyfiyyətlə gerçəkləşdirilir. Bütün bu tədbirlərin həyata keçirilməsində başlıca məqsəd isə Azərbaycan vətəndaşlarının seçki hüquqlarının daha səmərəli təmin olunmasıdır.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

M.Pənahov Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri səfir Kəstutis Yankauskasla da görüşüb.

MSK sədri görüşdə rəhbərlik etdiyi qurumun nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığına toxunub və bildirdi ki, MSK-nın xarici əlaqələri çərçivəsində müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla yanaşı, əvvəlki illərdə keçirilmiş seçkilərdə Avropa İttifaqı ilə də yaxından əməkdaşlıq edilib və bu münasibətlər çərçivəsində müxtəlif layihələr gerçəkləşdirilib.

Avropa İttifaqının Azərbaycandakı Nümayəndəliyinin rəhbəri səfir Kəstutis Yankauskas Azərbaycanın seçki sistemi, eləcə də 2018-ci il aprelin 11-də keçiriləcək prezident seçkilərinə hazırlıqlarla maraqlanıb. MSK sədri prezident seçkilərinin azad, ədalətli və şəffaf keçirilməsi istiqamətində görülən işlər, eləcə də nəzərdə tutulan genişmiqyaslı layihələri diqqətə çatdırıb. Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran məsələlər və müxtəlif sahələrdə qurumlar arasındakı əməkdaşlığın mümkün perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanda birinci vitse-prezident təyinatından bir il ötdü. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, ölkənin birinci xanımı Mehriban Əliyevanın vitse-prezident olduğu bir il ərzində onun fəaliyyəti ilə bağlı mövqelər birmənalıdır.

Hər kəs vitse-prezident postunun yaradılmasını və bu postu M.Əliyevanın təyinat almasını yüksək dəyərləndirir, son bir ildə onun Azərbaycan üçün mühüm işlər gördüyünü, gələcəkdə də uğurlu fəaliyyətinin davam edəcəyini düşünür.

Deputat Zahid Oruc vitse-prezidentin fəaliyyətinin bir ilini yüksək dəyərləndirdi: "Hələ Azərbaycanda 90-cı illərdə prezidentlik postu yaradılanda bu postun ciddi fəaliyyətini görmürdük, ölkədə kaos baş alıb gedirdi. O zamanlar Avropada fəaliyyət göstərən bu postu Azərbaycanda görə bilmirdik. Prezidentlərin həyata diqqət etsəniz xatırlamazsınız ki, sözügedən şəxslərin özləri ilə bərabər xanımları da dövlət yükünün altına çiyinlərini versinlər. Ulu öndərin həyat yoldaşı Zərifə Əliyevanın vaxtsız həyatdan getməsi ilə qeyd etdiniz institutu biz o zamanlar da görə bilmirdik. Mehriban xanımın təmsalında Azərbaycanda Şərq qadınının yeni bir obrazını gördük. Bu bir tərəfdən də dövlət başçısının fəaliyyətini tamamlayan bir təyinat oldu. Azərbaycan qadınına münasibəti yetərinə yüksək səviyyəyə qaldırdı. İdarəetmədə bu post mühüm rol oynayır. İlham Əliyev-Mehriban Əliyeva cütünü ailə modeli olaraq cəmiyyətimizə təsir göstərdi. Əslində bu postu təyinat zamanı müxtəlif dairələrdən reaksiyası gəldi və Azərbaycan cəmiyyətinin bu təyinatla reaksiya çox yüksək oldu, bunu onun konstitusional, doğul haqqı kimi dəyərləndirdi. Prezidentin həyat yoldaşı olmaq bu

Vitse-prezidentin bir ili-deputatlar Mehriban Əliyevadan danışdılar

məsələdə maneə olmamalı idi, olmadı da. Məcburi köçkünlərimizin yaşamasını təmin edəcək layihələrə dəstək verilməsi çox mühüm addım idi və düşünürəm ki, bu özünü göstərdi. İnsanlar ən çətin durumda olduqları vaxt ilk olaraq ağıllarına Heydər Əliyev Fondu və bunun rəhbəri Mehriban xanıma gəlir. Mehriban xanıma xeyirahlıq və kömək simvolu kimi görünür. Sosial, humanitar yönlü işlərdən əlavə, ən önəmli mənim anlamımda o oldu ki, prezidentlik postunun daha dayanıqlı olması üçün, eləcə də ölkənin gələcək həyatına bağlı müxtəlif situasiyalardan Azərbaycan daha yaxşı özünü qorumaq üçün vitse-prezidentlər institutunun yaradılması çox mühüm rol oy-

nağı. Mən bunun siyasi tərəflərini digər amillərdən öndə qoyuram. Etiraf etmək lazımdır ki, 27 il müstəqil olan dövlətlərin daha dayanıqlı, oturuşması zaman alan dövrdür. Xəyal quranlar, müxtəlif ssenarilər hazırlayanlar var idi. Bunlar kimlərsə başqa ssenarilər hazırlamağa vadar edə bilirdi. Bu cəhətdən Mehriban xanıma missiyası əvəzolunmazdır. Onun fəaliyyəti çox uğurludur. Buna siyasi deyil, bir qədər loyallıq mövqedən yanaşma göstərərək dediyiniz həqiqəti bölüşməliyik".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev M.Əliyevanın bu postu təyinat almasından əvvəllər onun fəaliyyətinin göz önündə olduğunu söylədi: "Hər za-

Zahid Oruc: "Azərbaycanda Şərq qadınının yeni bir obrazını gördük"

Fərəc Quliyev: "Seçkilərdən sonra bu post özünü daha ciddi şəkildə doğruldacaq"

Tahir Kərimli: "Vitse-prezidentin mənfi tərəflərini görə bilmirəm"

man ciddi fəaliyyətdə olub, xüsusilə humanitar sahələrdə. Bir neçə qanun layihəsi ilə çıxış edib. Amnistiya aktının qəbulunun təşəbbüsüdür. Azərbaycan mədəniyyətinin tanınması ilə bağlı da böyük işlər görüb. Vitse-prezident təyini olunmamışdan əvvəl bir sıra işlər başlatmışdı ki, son bir ildə bunları davam etdirdi. Bu post ona bir sıra işləri görmək üçün daha geniş imkanlar açdı. Hesab edirəm ki, vitse-prezidentlər postunun yaradılması ölkə prezidentinin işlərini asanlaşdıran amillərdən biri oldu. Düşünürəm ki, 11 apreləki prezident seçkilərindən sonra bu post özünü daha ciddi şəkildə doğruldacaq".

Vəhdət Partiyasının sədri, deputat Tahir Kərimli hesab edir ki, vitse-prezidentlər postunun yaradılması ilk növbədə, dövlətin və hakimiyyətin dayanıqlı olması üçün baza yaratdı: "Bununla mənəvi, siyasi hüquqı baza yaradıldı. Bir sıra ölkələr kimi bizdə də hakimiyyət dəyişikliyinə müxtəlif üsulları

də də vitse-prezident fəaldır. Azərbaycan mədəniyyətinin və digər sahələrin dünyada tanınmasında da Mehriban Əliyevanın rolu ortadadır. Bunun üstünlüklərini görürəm. Hələ ki vitse-prezidentin mənfi tərəflərini görə bilmirəm. Amma bu o demək deyil ki, biz hakimiyyətin strategiyasını müdafiə edirik. Mənfiliklər görmürəmsə, necə deyə bilərik ki, bir halda ki ölkəmizdə bu institut var, o zaman hökumət daxilində də bəzi islahatların aparılmasına ehtiyac görünür. İlk növbədə, paralellik aradan qaldırılmalıdır. Güman edirəm ki, yeni seçiləcək prezident bu məsələlərə gedəcək. Paralelliyin aradan qaldırılması çevik idarəetməni təmin edir. Lənglik yaradan strukturların aradan qaldırılmasına çox böyük ehtiyac var. Buna da inanıram ki, belə bir islahatlar prezident seçkilərindən sonra mütləq keçiriləcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

"Hazırda pensiyam bir evdar qadının aldığı məbləğdədir"

Keçmiş deputatlar əmək pensiyalarına gözlənilən əlavə xəbərindən danışdılar

Azərbaycanda indiki və sabiq Milli Məclis deputatlarına, ombudsman və Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) üzvlərinə, onların ailə üzvlərinə əmək pensiyalarına görə yeniliklər edilir.

Layihələrə görə, əmək pensiyası yaşına çatmış və ya bu yaşa çatanadək 1-ci qrup əlil olmuş, azı səlahiyyət müddətinin yarısı qədər sığorta stajı olduqda, indiki və sabiq ombudsmana, Milli Məclis deputatlarına, MSK üzvlərinə, o cümlədən onların ailə üzvlərinə qulluq stajı əsasında əmək pensiyasına əlavələr təyin olunur.

"Yeni Müsavat"a danışan sabiq deputat Sabir Rüstəm xanlı durumu ilə bağlı öz narazılığını bildirdi: "25 il deputat oldum, çıxan kimi də diplomatik pasportumu təhvil verdim. Halbuki 25 il deputat olmağım mənim elə ömürlük diplomat olmağıma əsas verir. Fəal bir xalq şairi, partiya sədri, beynəlxalq aləmdə tanınan adam ki-

Sabir Rüstəm xanlı

mi tez-tez müxtəlif ölkələrə görüşlərə gedirəm. Hər halda, bu ölkənin adından səfərlər edirəm. Nə üçün mənim cibimdə diplomatik pasport olmasın, kimlərsə qohumlarının cibində olsun. Anlaşılmaz şey deyil ki. Bu məsələlər ölkənin ziyanıdır. Onsuz da üzümə qapılar açıqdır. Yeni məsələ bu deyil. Ancaq prinsipləri əsas götürdükdə bu ölkəyə, vətənə xidmət etmiş insanlarımız hansı münasibət göstərilir? Görək

bunu Milli Məclis və hakimiyyət nəzərə alsın. Deputatlar hazırda maaşlarının 80 faizini pensiyaya kimi alırlar. Deputatların maaşları artıqdan sonra bizim də pensiyamız artıb-azalması barədə məlumatım yoxdur. Çünki ölkədə deyildim".

İstiqlalçı deputat Firudin Cəlilov da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında deputat pensiyası ala bilməməsi ilə bağlı şikayətləndi: "Neçə dəfə məhkəməyə müraciət etsəm də de-

Firudin Cəlilov

putat pensiyası ala bilmirəm. Buna maneə yaradılır. Məhkəmənin gedişində hər şey normal olur. Ancaq sonuncu gün haradansa zəng gəlir, vəziyyət dəyişir. Azərbaycanın istiqlalçı deputatları nə üçün deputat pensiyası almamalı deyil? Hazırda pensiyam bir evdar qadının aldığı pensiya qədərdir. Eləcə də Hacıbaba Əzimov, Məryəm xanıma da daxil olmaqla, üçümüz dəfələrlə məsələni qaldırmışıq. Ancaq heç bir faydası ol-

mayıb. Yeni qanunla da maraqlanmıram. Çünki bilirdim ki, bunun bizə bir faydası yoxdur. Dünyada belədir ki, istiqlalçı deputatlara həddindən artıq böyük güzəşt edilir. Elə ölkə var ki, onların hamısını milli qəhrəman edib. Bəzi ölkələrdə isə istiqlalçı deputatlar ömürlük deputat kimi parlamentdə otura bilərlər. Düzdür, səsvərmə hüquqları yoxdur, ancaq dövləti quran insanlar kimi dəyərləndirilirlər. Təbii ki, pensiyaları da

ən yuxarı həddədir. Yalnız bizdə vəziyyət bu cürdür. Kimsə hər zaman istiqlalçı deputatların pensiya almasına maneə olur. İstiqlalçı deputatların da artıq çoxu dünyasını dəyişib, bəziləri xaricə köçüb. Yeni daha onsuz da 5-6 nəfər qalmışdır. Onların içərisində müəyyən vəzifələrdə işləyib, sonra deputat olanları da var ki, hazırda bu şəxslərin pensiyaları normaldır. Yerdə qalanlar isə dediyim kimi, çox az miqdarda pensiya alırlar. Qanuna görə, sovet dövründə kimsə hansısa vəzifədə işləyirdisə, indi həmin vəzifədə işləyən şəxsin aldığı pensiya ona da verilir. Bu, polis rəisi, hərbiçi, təhlükəsizlik işçisi və digərlərinə də aiddir. Necə olur ki, keçmiş kommunistlərə pensiya verirlər, bu dövləti quran, Müstəqillik aktının altında imzası olanlara pensiya vermirlər. Nəticədə dövlətə, hökumətə qarşı narazılıq yaradır. Mən vaxtilə 5 il deputat maaşı almışam. Əmək kitabçam da orada idi. Ancaq bütün bu səndələrə rəğmə, hazırda biz deputat maaşından məhrummuş".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Bir neçə gündür ki, sabiq nazir Ziya Məmmədovun adı yenidən mətbuatın gündəmindədir. Bu dəfə Ziya Məmmədovun adının hallanmasına səbəb İsmayilli rayonu Buynuz kəndində baş verən yanğın hadisəsidir.

Hadisə ilə bağlı xəbər Elton və Ziya Məmmədov qardaşlarının ziddiyyətli açıqlamalarının sonra ictimaiyyətdə daha da geniş yayıldı.

Belə ki, ilk olaraq fevralın 19-da APA-nın yaydığı xəbərdə qeyd olunurdu ki, meşəlik və dağlıq ərazidə yerləşən, keçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədova məxsus böyük həyətəni sahədə inşa edilən evlərdən biri yandı.

Bildirilirdi ki, yanğın Ziya Məmmədovun villasının yanında taxtadan müasir üslubda inşa edilən 3 otaqlı, bir mərtəbəli mənzildə baş verib.

Villanı mühafizə edən və həmin mənzildə yaşayan İsmayilli rayonu Qubaxəlillil kənd sakini, 1987-ci il təvəllüdü Bədriyev Rəsul Zöhrab oğlu telefonla zəng edərək yanğın barədə FHN-in İsmayilli Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsinə məlumat verib.

Ümumi sahəsi 144 kvadratmetr olan mənzildə baş verən yanğının söndürülməsi üçün əraziyə 2 yanğınsöndürən avtomobil və canlı qüvvə cəlb edilib. Hadisə zamanı ev içindəki eşyalarla birgə tamamilə yanaraq yarusuz hala düşüb.

Daha sonra isə hadisə barəsində ilk olaraq Ziya Məmmədovun qardaşı, keçmiş deputat yanğın faktını təsdiqləyə də bildirdi ki,

Məmmədovların ziddiyyətli yanğın açıqlamaları: "Od olmasa, tüstü çıxmaz"

İsmayilli İcra Hakimiyyəti yanğının baş verməsini təsdiqləyə də, mülkiyyətçinin kim olduğunu açıqlamır

hadisə sabiq nazirə məxsus villada baş verməyib. O, açıqlamasında jurnalistlərə qarşı da etdi və yanğın hadisəsinin baş verməsində həmin evdə yaşayan

bağbanı günahlandırdı: "Hamısı bağbanın səhlənkarlığıdır. Nə villa? Yalandır. Olmayan bir məlumatdır. Heç düşməyə də arzularmıram ki, evi yansın. Azərbaycan

canlıyq, ən azı bir təəssüb hissi olmalıdır. Onların özləri yanib külə dönsün".

Daha sonra isə sfera.az saytına açıqlama verən Ziya Məmmədov hadisəni birmənalı şəkildə inkar etdi:

"Birincisi, yanğın gözlənilməz hadisədir. Yeni hər kəsin başına gələ bilər. Digər tərəfdən isə mənim nə evim, nə də həyətim yanmayıb. Mənim heç nəyim yanmayıb. Kimin evi yanibsə, bunun mənimlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, tam yalan və uydurma xəbərlərdir. Evim yanibsə, gedib xoxlaya bilər. Bunu rayon icra hakimiyyətindən də çox asan öyrənə bilərlər. O zaman bilərlər ki, yanın ev mənə məxsus deyil" deyərək, sabiq nazir bildirdi.

"Yeni Məsvat" olaraq hadisə ilə bağlı daha dəqiq məlumat əldə etmək üçün İsmayilli Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Rövşən Ağayevlə

əlaqə saxladıq. R. Ağayev fevralın 19-da Buynuz kəndində yanğın hadisəsinin baş verməsini təsdiqlədi. Lakin bildirdi ki, yanın ev Ziya Məmmədova məxsus deyil: "Yayılan məlumat doğru deyil. Mülkiyyətçi barədə ələ bir məlumat getməyib ki, ona istinad edib desinlər ki, yanın ev kimindir. Bu barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyi də məlumat yayıb. Yeni bizim verdiyimiz və ya bizə daxil olan məlumatda həmin evin Ziya Məmmədova məxsus olması ilə bağlı heç bir məlumat yoxdur".

Hadisə baş verən gün isə Buynuz kəndinin icra nümayəndəsi Gülzar Şirəliyeva fəmidə.az-a bildirdi ki, yanğın evi isitmək üçün istifadə olunan sobadan çıxan qıvcım səbəb olub. İcra nümayəndəsinin sözlərinə görə, yanğın olan evdə gözetçi qalmırmış: "Yanın evdə gözetçi qalmırmış. Yanan evdə Ziya Məmmədovun bağına baxan gö-

zətçi qalırdı. Sabiq nazirin kəndə gələndə qaldığı ev həmin həyətdən bir qədər aralıdadır. Yanın ev gözetçi üçün nəzərdə tutulmuşdu. Məndə olan məlumata görə, evə quraşdırılan soba işıqla işləyib. Elektrik enerjisi kəsildiyindən sobada odun yandırdılar. Sobadan çıxan qıvcım evi yandırdı. Ev taxtadan hazırlandığından tamamilə yanıb, içəridən heç nə çıxarmaq olmayıb".

Yanğın hadisəsi ilə bağlı Fövqəladə Hallar Nazirliyi də məlumat yayıb. Həmin məlumatda qeyd olunur ki, fevralın 19-da İsmayilli rayonunun Buynuz kəndində ümumi sahəsi 144 m2 olan birmərtəbəli 3 otaqlı evin yanar konstruksiyaları yanıb. Hadisə zamanı yaxınlıqdakı evlər yanğından mühafizə olunub. Yanğın yanğın bölmələri tərəfindən söndürülüb.

Əli RƏİS, "Yeni Məsvat"

"Azərbaycanda kazinoların fəaliyyəti leqallaşmalıdır"

Qumar biznesindən qazananlar; ekspert deyir ki, turizmin inkişafı baxımından yüksək əhəmiyyət kəsb edən 3-4 bölgədə kazinolarla icazə verilə bilər

Dünyada qumar-azartlı oyunlar biznesi böyük sürətlə çiçəklənməkdədir. "Forbes" jurnalının hesablamalarına görə, 2015-ci ildə dünyada azartlı oyunlarından əldə olunan gəlirin məbləği 423 milyard dollar təşkil edib. Buraya 121 milyard dollar gəlirlə lotereya, 118 milyard dollarla idman mərc oyunları və yarış totalizatorları, 37 milyard dollarlıq gəlirlə onlayn kazino-oyunlar, 67 milyard dollarla ABŞ-in offlayn kazinoları, 61 milyard dollarla Asiya və Avstraliyanın kazinoları, 12 milyard dollarlıq gəlirlə dünyadakı digər kazinolar aiddir.

Jurnalın araşdırmalarında bu gəlirin sürətli artım dinamikası nümayiş etdirəcəyi qeyd olunurdu ki, bu da son 3 ildə dünya üzrə belə gəlirlərin daha yüksək hədə çatmasından xəbər verir. Hazırda qumar biznesinin genişliyinə görə dünyada birinci yeri ABŞ tutur. Bu biznesin ilk qanunlaşdığı ölkələrdən biri də məhz ABŞ-dir. Ondan sonrakı sıralamada Avropanın cirtən ölkəsi olan Monako, Malta, Böyük Britaniya, Kamboca, Hindistan və Çin gəlir.

Dünyada ən böyük qumarxana, nə qədər qərribə də olsa, kazinolar şəhəri adlandırılan Las-Veqasda deyil, Çində yerləşir. Əvvəllər Portuqaliyanın müstəmləkəsi olmuş Makao əyalətində yerləşən "Venesiya" adlı kazinonun binası o qədər genişdir ki, bu sahədə dünyada yalnız 6 binaya, aeroportlara və "Boeing" istehsalı zavoduna uduzur. Bina 2,4 milyard dollara başa gəlib. 39 mərtəbəli binanın ümumi sahəsi 980 min kvadratmetrə bərabərdir. Onu ABŞ-in Las-Vegas Sands şirkəti açib. Hansı ki, bu şirkətin sahibi dünyanın ən varlı adamlarından biridir.

Dünyada turizmin inkişaf etdiyi əksər ölkələrdə qumar fəaliyyətinə geniş şərait yaradılır. Av-

ropanın bir çox ölkələrində qumarxana açmaq adı biznes proseduru sayılır və çox asan başa gəlir. Hazırda dünyada onlayn kazinolar çox geniş vüsət almaqdadır. Ümumiyyətlə, ABŞ və Asiyada qumarxanalar ənənəvi formada - offlayn, Avropada isə daha çox onlayn fəaliyyət göstərirlər.

Qumar biznesinin ən mühüm özelliği onunla məşğul olanlarda vergidən yayınma meyllerinin çox güclü olmasıdır. Avropa, ABŞ və Asiyanın Çin, Sinqapur kimi inkişaf etmiş ölkələrində qumar biznesinin əksər hissəsi tam olaraq vergiyə cəlb olunur, yeni dövlətin oturuşmuş effektiv nəzarət mexanizmləri mövcuddur. Lakin məsələn, Kamboca və Hindistan kimi ölkələrdə çox geniş vüsət tapmasına rəğmən, kazinolardan dövlətin büdcəsinə ələ də böyük vəsait daxil olmur.

MDB ölkələrindən bir çoxunda, o cümlədən Rusiyada qumar oyunları qadağan edilib.

Azərbaycanda qumarxana-kazino biznesi 1998-ci ildən rəsmi şəkildə qadağan olunub. Lakin dünyada azartlı oyunlar hesab olunan bəzi növlərə icazə verilir. Bunlar lotereya və idman mərc oyunlarıdır. Lotereyaları əsasən dövlətə məxsus "Azərlo-

tereya" ASC, idman uduşlarını isə "Azərintelek" QSC həyata keçirir. Yeni hər iki sahə dövlətin nəzarətindədir. Lakin bu qanuni oyunlardan əlavə, son vaxtlar Azərbaycan qeyri-qanuni fəaliyyət göstərən qumarxanaların mövcudluğuna dair məlumatlar çoxalmaqdadır. Xüsusilə Bakı, Sumqayıt və Gəncə kimi böyük şəhərlərdə çay evi adı altında çoxsaylı qumarxanaların fəaliyyət göstərdiyi deyilir. Bir çox hallarda hüquq-mühafizə orqanları da belə oyun yerlərini aşkarladıklarına dair məlumatlar yayırlar.

Onu da qeyd etmək ki, qumar oyunları pullu turistləri cəlb etmə baxımından ən uğurlu vasitə sayılır. Buna görə də turizmin inkişafını hədəfləyən ölkələrin de-

mək olar ki, hamısı qumarxanaların fəaliyyətini də təşviq edirlər. Bununla ölkə iki tərəfdən qazanc əldə edir: həm ölkəyə çoxlu sayda varlı və pul xərcləməyə meylli turistlər cəlb olunur, həm də qumarxanalardakı dövriyyədən dövlət büdcəsi böyük miqdarda gəlir əldə edir. Uzağa getmədən qeyd etmək ki, qonşumuz olan Gürcüstanda qumar leqal fəaliyyət növlərindən biri hesab olunur, ölkə bundan böyük dividendlər əldə edir.

Azərbaycan da artıq bir neçə ildir aktiv şəkildə turizmin inkişafına çalışır. Bu sektorun inkişafı ölkənin ən əsas prioritetlərindən biri elan olunub. Üstəlik, ölkə əhəlinde qumar və mərc oyunlarına böyük həvəs var. Ölkədə neft gə-

lirlərinin böyük həcmlə axınları dövründə böyük miqdarda var-dövlət toplayan kifayət qədər iri bir təbəqə formalaşmış. Hansı ki, həmin təbəqənin nümayəndələri sifir qumar oynamaq üçün ABŞ, Çin, Malta, Gürcüstana axışır. Bu şəraitdə Azərbaycan qumar-kazino biznesinin fəaliyyətinin leqallaşdırılması ilə bağlı təkliflər səsləndirilir. Belə təkliflərdən birini iş adamı Hacı İbrahim Nehrəmli səsləndirmişdi. O, hətta inşa edəcəyi "Xəzər adaları" şəhəriçində kazinoların da fəaliyyət göstərəcəyini bildirmişdi.

Azərbaycanda kazinoların fəaliyyətinə qadağanın götürülməsinə ehtiyac varmı? Bu, ölkəyə hansı faydaları verə bilər? İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin fikrincə, heç bir ölkədə qadağan yolu ilə qumar kimi fəaliyyətlərin qarşısını almaq mümkün olmur: "Qadağan olunsa da, kiçik yerlərdə də olsa, gizli şəkildə qumar oynayanlar oynayır. Yüksək imkanlı təbəqə isə yaxın-uzaq ölkələrə axışır. Məsələn, Gürcüstanda kazinolar leqal fəaliyyət göstərir, əksəriyyətinin qarşısında Azərbaycan məşinləri olur. Yeni qadağalarla bu kimi fəaliyyətlərin qarşısını almaq mümkün olmur".

Ekspertin sözlərinə görə, Gürcüstanın kazino fəaliyyətindən illik qazancı 1 milyard dollar civarındadır: "Burada daha çox Azərbaycan və Türkiyədən gəlirlər qumar oynayırlar. Bildiyiniz kimi, Türkiyədə də qadağandır qumarxanalar. Amma onlar qadağanı məqsədlə şəkildə qoyublar. Şimali Kıpr Türk Cümhuriyyətində kazinoların fəaliyyəti leqaldır. Türkiyə hökuməti öz ərazində buna qadağa qoymaqla Şimali Kıpr üçün qazanc imkanı yaratmağa çalışır və buna nail olur da. Türkiyədə çoxlu sayda insan şənbə-bazar olanda Şimali Kıpr gedir. Azərbaycanda isə qadağanın konkret məqsədi yoxdur".

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, Azərbaycan kazinolarının fəaliyyətini leqallaşdırmaq sahəsində dünya təcrübəsindən yararlanıla bilər: "ABŞ-da cəmi bir neçə ştatda, Rusiyada 4 bölgədə kazinoların fəaliyyətinə icazə verilib. Azərbaycan da bu təcrübədən istifadə edərək turizmin inkişafı baxımından yüksək əhəmiyyət kəsb edən 3-4 bölgədə kazinolarla icazə verə bilər. Bu zaman kazinoların fəaliyyətinə ciddi nəzarət imkanları yaradılmalıdır. Beləliklə də, həm turistlərin cəlbindən, həm kazinoların dövriyyə vergisindən, həm də onlara bağlı xidmət sektorundan gəlir əldə etmək mümkün olar. Bundan əlavə, xeyli sayda yeni iş yerləri də açılmış olar".

Dünya SAKİT,

1997-ci il fevralın 21-də böyük alim akademik Ziya Bünyadov qətlə yetirilib. Akademikin qətlinə günahlandırılaraq ömürlük həbs cəzasına məhkum olunmuş Nizami Nağıyevlə saxlanıldığı Qobustan Qapalı Həbsxanasında görüşüb müsahibə almışıq.

Heyatının 54-cü ilini yaşayan Nizami Nağıyev 18-ci ildir ki, həbsxanadadır. O, 2000-ci ildən ömürlük məhbuslar üçün nəzərdə tutulan kamerada qətlin digər iştirakçısı Mahir Zeynalovla birgə saxlanılır.

İqtisad Universitetini qırmızı diplomla bitirən Mahir Zeynalov da, Dövlət Gömrük Komitəsinin inspektoru olmuş Nizami Nağıyev də bu gün Qobustan Həbsxanasının divarları arasında 21 il əvvəl törətdikləri dəhşətli qətlin cəzasını çəkməkdədirlər.

Burada hər bir addım nəzərə alınır. Yatmaq da, yuxudan oyanmaq da, yemək də, içmək də, televizora baxmaq da, hamamda yuyunmaq da və s., hər şey rejimlidir. Sərbəst hərəkət azadlığı yoxdur. Üstəlik sayıqlığı 1 saniyə belə əldən vermək olmaz...

Həbsxana həyatında sanki bir başqa həyatdır. Əhənglə ağardılmış çoxsaylı barakların ətrafında qara paltarlı dustaqlar gözə deyir. Köhnəmiş binalardan birinin qabağında iki əsgərin ortasında əli qandallı dustaq dayanıb. Orta yaşlı, dolu bədənlili dustağın əynindəki nimsəş gözə dəyən qolları arasında qandal parıldayır...

Bu odur - ömürlük məhbus Nizami Adil oğlu Nağıyev. Yaşadığı binanın blokunda akademik Ziya Bünyadova bığaqla xəsarət yetirən Bakı sakini, Azərbaycan vətəndaşı. Onunla həbsxanada görüşən "Yeni Müsavat"ın müxbirinə hər şeyi anladı...

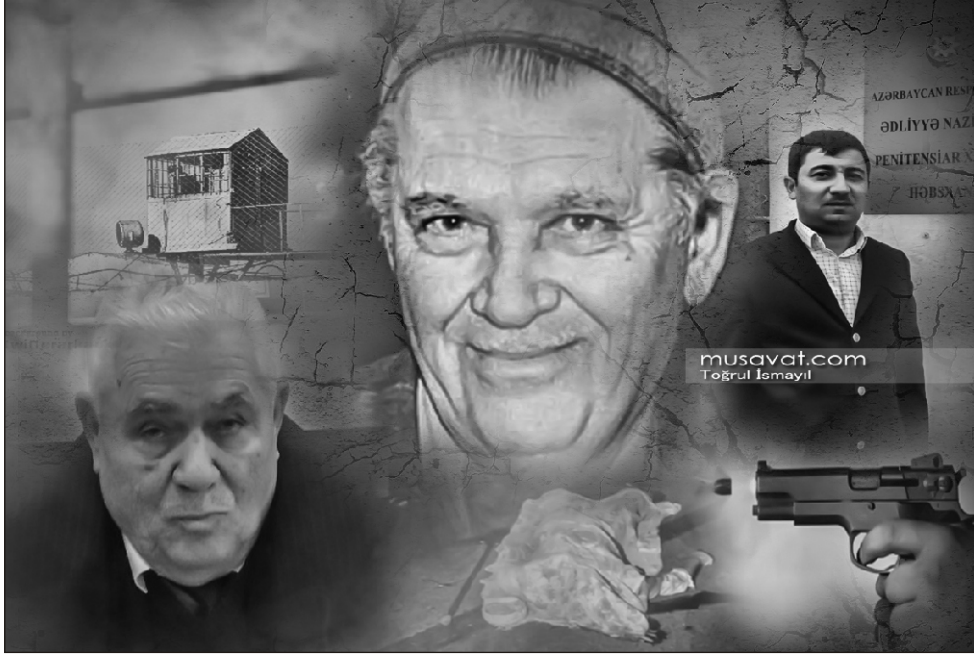
(əvvəlki ödəniş saylarımızda)
Blokda qadınların olması qatillə cinayəti törətməyə mane olub
- Hadisə yerinə gedəndən sonra nə baş verdi?

- Qətl 2-3 gün əvvəl törətməli idik. Qalib binanın tinində dayandı. Təriyelgil də kənarında dayanıb onun gəlməsi haqda telefonla Qalibə məlumat verməli idilər. Mən maşından düşüb gedib bloka girdim. Gördüm ki, orada 2 qadın dayanıb söhbət edir. Çıxdım, gördüm heyətdə də adamlar var. Qalib də dedi ki, gəl gedək. Başa düşdük ki, alınmıyacaq, qayıdub getdik. Son 4 gününü hər gün səhərlər konspirativ evə yığırdıq. Fevralın 20-də də yığırdıq, bir də danışdıq, dağılırdıq.

- **Orada televizor vardı?**
- Yox, yox idi. Olsa da kim idi televizora baxan? Heç evdə də baxmırdım. Ramanada heç fərlil işiq var idi ki, televizora da baxmaq?

"Onun adını ilk gündən bizə Aydın deyirdilər"
- Yeni həmin illərdə Ziya Bünyadovun çıxışlarını televizorda ara-sıra verirdilər. O, xalqın adamı idi, xalqın içində olurdu. Onu ən azı televizordan baxıb tanıya bilərdik. Parlamentdə odu-olovlu çıxış edən deputatlardan idi...

- Onun barəsində heç eşitməmişdim. Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, deputat, akademik olmasını bilmirdim. Evdə tapılırdım axı televizora da baxım. Qəzet də oxumurdum ki, belə bir adamın olmasını bilim. Evə gedəndə də

"Ziya Bünyadovun əvəzinə bir müxalifət liderini öldürəcəkdik, amma..." - akademikın qatilinin etirafı

"Ziya Bünyadovun əvəzinə bir müxalifət liderini öldürəcəkdik, amma..." - akademikın qatilinin etirafı

Ömürlük məhbus Nizami Nağıyev: "İndi belə düşünürəm ki, Heydər Əliyevdən küskün olublar, ona inamsızlıq yaratmaq istəyiblər"

Elşən Məmmədaliyev

"Sonradan Təriyeldən eşitmişdim ki, əvvəlcə bir müxalifət liderini də aradan götürmək planı olub. Amma düşünülür ki, bunu eləsək, küçəyə heç kim çıxmayacaq"

tövləyə girib heyvanlarla, parniklə məşğul olurdu. Çox vaxt Türkiyəyə, Rusiyaya gedirdim. Evdə tapılırdım. Bütün bu işləri Təriyel bilirdi. Elə demişdilər ki, alimdir, İslam dininə qarşıdır. Mənə onun kimliyi haqda axıra yaxın demişdilər. Onun adını ilk gündən bizə Aydın deyirdilər.

"Nifrət, nifrət, yənə də nifrət oyadırdılar"
- Neçə yaşınız vardı dəstəyə qoşulanda?

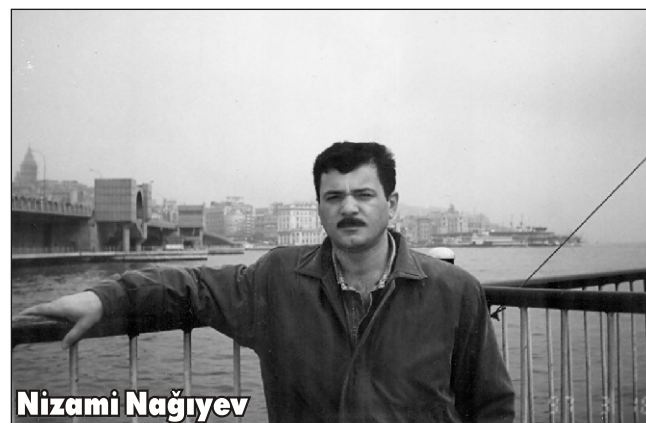
- 28 yaşında qoşuldum, 33 yaşında da bu hadisə baş verdi. O vaxt heç ağılıma da gəlməzdi ki, belə bir hadisə ola bilər. İçimdə o qədər inam var idi ki, ay cənab gedəcəyik, kafirləri qıracağıq.

- **Sizlə bunları təlimlərdə əşılamaşıdılar?**
- Hə, "zampolit" kimi biri gəlir-

di. "Zampolit" deyildi, molla idi, o, dindən elə danışdı ki, təsir altına düşürdük. Kor-korane din təəsübkeşi olmuşduq. Hədislər, rəvayətlər danışdı, deyirdi ki, kafirləri öldürmək lazımdır. Kafirlərə nifrət yaradırdı, əsasən də sionist, masson söhbətləri ələyirdi. Nifrət, nifrət, yənə də nifrət oyadırdılar. Biz də cahil adamlar idik.

"Burada bildim ki, bunlar yalanmış, Ziya Bünyadovun..."

Nizami Nağıyev söhbətin bu yerində kövralir, səsi boğulur. Doluxsunan gözlerini kənara çevirib zorla eşidiləcək səslə deyir ki, gec də olsa hansı bir əməlin altına imza atdığını anlayıb. Həbsə düşəndən sonra Ziya Bünyadovla bağlı qəzetlərdə, jurnallar-

Nizami Nağıyev

ylandır. Biz İsmayıl əleyhissalamin balalarıyıq. Əmiuşaqlarımızdır. Hər millətin yaxşısı da, pisi də var.

Dəstə başçısının əvvəlcə bir müxalifət liderini öldürmək planı olubmuş...

-Ziya Bünyadovu öldürməklə nəyə nail olmaq istəyirdilər? Bu haqda düşünmüşsünüz?

- İndi belə düşünürəm ki, Heydər Əliyevdən küskün olublar, ona inamsızlıq yaratmaq istəyiblər. Ölkədə çaxnaşma yaratmaq istəyiblər. Başqa nə ola bilər? Oturublar, seçiblər. Sonradan Təriyeldən eşitmişdim ki, əvvəlcə bir müxalifət liderini də aradan götürmək planı olub. Amma düşünülür ki, bunu eləsək, küçəyə heç kim çıxmayacaq. Sonradan baxıblar ki, Ziya Bünyadovun cəmiyyətdə nüfuzu daha çoxdur. Çirkin məqsəd onların idi, bizim səf niyyətimizdən istifadə etdilər.

"Bizdən pis niyyətləri üçün istifadə etdilər, necə lazımdır, elə də istifadə etdilər"

- **Saf niyyət nəyə deyirsiniz?**
- Bizə kafir birinə qarşı çıxacağımızı deyirdilər. Burada da hərdən rast gəlirik. Öz dedəsinə kafir deyənələr var. Səbəbi so-

ruşursan, cavab verir ki, namaz qılmır. Deyirəm ki, dədə Allahı tanıyır, deyir tanıyır, peyğəmbəri tanıyır, deyir tanıyır, Qurani tanıyır, deyir tanıyır. Deyirəm ki, namaz qılmır, əcəb eləyir qılmır. Məgər dində məcburiyyət var? Bəqərə surəsində yazılıb - dində heç bir məcburiyyət yoxdur. Kimisə dinə, imana gətirmək istəyirsən, onunla mehriban davran, xoş münasibət göstər. Atana kafir deməklə nəyə nail ola bilərəm? Bizə əvvəl gündən düz yol göstərən olmadı, səhv yola yönləndirdilər. Hər naqisliyin kökündə savadsızlıq dayanır. Cahil olmuşuq. Bisavadiqdan olub bunlar. Burada böyük alimlərin kitabını oxudum. Heç birində "qonşun namaz qılmırsa, get qonşuna əziyyət ver", əmri yoxdur. Hər birində "sən get yaxşılıq et" əmri var. Bizdən pis niyyətləri üçün istifadə etdilər, necə lazımdır, ele

üzvlərindən rica edirəm, imkan varsa, ömürlüyü üstümdən götürsünlər. Ziya Bünyadovun qohumlarından üzr istəyirəm. İmkan varsa bağışlasınlar, Tahirə xanımın yolunu getsinlər.

"Təriyel dedi ki, Nəsruallah tələb edir ki, bu işi başa çatdırın"
- **İzlədiyiniz şəxsin kimliyini nə vaxt bildiz?**

- Axıra yaxın, öldürməzdən 2 gün əvvəl idi. Təriyel dedi ki, Aydın əslində Ziya Bünyadovdur. Ona görə Aydın deyirdik ki, birdən səhv edib haradasa adını çəkərsiz, telefonda söhbət edəndə adını deyərsiz, peycərdə yazarsız. Başladı ki, yoldaşı cuhuddur, sionistdir. Çox sonralar bildim ki, onun yoldaşı Yusif Vəzir Çəmən-zəminlinin qohumlarından. Bunu 2010-cu ildə bilmişəm. Atam mənim yanıma bura gəldi, söhbət elədi, bildim. Təriyel bizi

aldatmışdı. Özünün dayısının həyat yoldaşı cuhud ola-ola bizi aldatmışdı. Hətta özünün də qarışığının olduğunu deyirdi. Sırf azərbaycanlı olmadığını deyirdi. Biz də ona inanırdıq. 1997-ci il fevralın 21-də yenə də yığırdıq. Təriyel dedi ki, Nəsruallah tələb edir ki, bu işi başa çatdırın. Yeni qəti qoymuşdu ki, bu iş başa çatdırılmalıdır, nə edirsiz edin.

- **Aranızdan uzaqlaşmaq istəyən olmadı?**

- Yox, biz artıq Təriyela biət etmişdik, onun dediyindən çıxırmırdıq. Elə orada idik ki, Mahir də

"Ziya Bünyadovun qohumlarından üzr istəyirəm. İmkan varsa, bağışlasınlar, Tahirə xanımın yolunu getsinlər"

də istifadə etdilər.

"Mənə bəraət yoxdur. Səhvimi etiraf edirəm"
- **Sağlıq durumunuz necədir?**

- Ürəyim xəstədir. Heç "voro-nok" (dustaq daşının maşının E.M.) oturub müalicə müəssisəsinə gedə bilmirəm. Nəfəs alma problemim var. Müalicə olunuram. Deyirlər təzə həbsxana tikilir, orada şərait fərqli olacaq. Birçə istəyim prezidentdəndir. Onun ədalətinə sığınaram. Göydə Allahın, yerdə prezidentin rəhminə sığınaram. Demirəm azadlığa buraxsın, mənə ümid işığı versin. O dövrü siz də yaşamırsız. Mənə bəraət yoxdur. Səhvimi etiraf edirəm. Əslində səhv yox, böyük bir günah etmişəm. İnsanı öldürmək ən böyük günahdır, etmişəm. İmkan varsa, ömürlük cəzanı ümid işığı ilə əvəzləyib. Əfv Komissiyasının sədri Ramiz Mehdiyevdən, baş prokuror Zakir Qaralov, daxili işlər naziri Ramil Usubov cənablarından, Əfv Komissiyasının

gəlib həmin evə çıxdı. Onu çağıran olmamışdı. Təriyel dedi ki, yaxşı gəlmisən, hava soyuqdur, otursan maşında, motoru da söndürməzsən. Birdən motor sönər, işə düşməz. Bunlar Qaliblə gedəcəklər, sən də maşında qalarsan. 2 "Uzi" avtomat onların maşına qoyduq, 2 avtomat da bizim maşına qoyduq. Silahları ona görə qoyurduq ki, birdən bizi təqib eləyən olsa atəş açsınlar, bizi yayındıra bilsinlər. İlk dəfə gedəndə üstümdə 1 bıçaq vardı. 2-ci dəfə gedəndə Qalib səsboğucusu olan tapançanı götürüb qamının üstünə qayırsın altına keçirmişdi. Həmin gün üzü axşamüstünə yaxın əvvəlcə "Teleteatr" a yaxın gəldik, gözlədik. Təriyeldən zəng gəldi ki, girin həyəyə, gəlin. Təriyelgil parlamentin yanında dayanmışdılar, gəldiyini görmüşdülər. Maşını "ploşadka" da saxladıq, Mahir maşında qalib motoru söndürmədi...

(ardı var)

□ **Elşən Məmmədaliyev**
"Yeni Müsavat"

İlham Əliyevin prezidentliyə namizədliyinin müdafiəsi üçün Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yerli strukturları tərəfindən həyata keçirilmiş imzatoqlama kampaniyası başa çatıb.

YAP-dan APA-ya verilən məlumata görə, Seçki Məcələsinin tələbinə müvafiq olaraq, prezidentliyə namizədin müdafiəsi üçün tələb olunan 40 mindən az olmayan sayda seçici imzası 60-dan az olmayan seçki dairəsinin hər birinin ərazisindən azı 50 imza olmaq şərti ilə toplanmalıdır. Partiya isə mövcud 125 dairənin hər birinin ərazisində imzatoqlama aksiyası keçirib. İcra Katibliyində toplanmış imzalarla bağlı bir daha dəqiqləşdirmələr aparıldıqdan sonra sənədlər toplusu Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim ediləcək.

Prezident seçkisində iştirak etmək istəyənlərin sayı isə ADP sədri Sərdar Cəlaloğlunun namizədliyinin irəli sürülməsi ilə 15-ə çatıb. Fevralın 20-də ADP İdarə Heyətinin növbədənənar iclası keçirilib. İclasda növbədənənar prezident seçkilərində ADP-nin iştirak etməsi məsələsinin müzakirəsi davam etdirilib. Müzakirələrdə İdarə Heyətinin bütün üzvlərinin bu məsələ ilə bağlı fikir və rəyləri bir daha dinlənilib. Ölkədəki seçkiqabağı ictimai-siyasi vəziyyət, həmçinin regionda və dünyada gedən proseslərin ölkənin gələcəyinə mümkün təsirləri dəyərləndirilib, bu seçkilərdə ölkənin müxalifət partiyalarının dağılıqlığının vahid müxalifət mövqeyinin formalaşmasına imkan vermədiyi qeyd edilib. Seçkilərin xalqın siyasi aktivliyinin artırılmasında rolunu, partiyanın ölkənin indiki durumdan çıxarılması ilə bağlı ideyalarının seçkilər zamanı xalqa çatdırılması imkanlarını, partiyanın son on ildə izlədiyi siyasi dialoq və konstruktivizm siyasətini, demokratikləşmədə iştirakçılıq prinsipinin mühüm əhəmiyyətini nəzərə alaraq ADP-nin 11 aprel 2018-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində partiyanın sədri S.Cəlaloğlunun namizədliyi ilə iştirak etməsi barədə qərar qəbul olunub. Bu məsələ ilə bağlı prosedur addımlarının atılması ilə bağlı partiyanın müvafiq strukturlarına göstərişlər verilib...

Qeyd edək ki, növbədən-

boykot etməkdən daha düzgün hesab edirəm. İsa Qəmbərə bildirdim ki, namizədliyinizi irəli sürün, mən və rəhbərlik etdiyim partiya sizi dəstəkləyəcəyik. İsa bəy də seçkidə iştirakın demokratiya uğrunda mübarizə üçün vacib olduğu fikri ilə razılaşıdı və seçkidə iştirak etmək tərəfdarı olduğunu gizlətmədi. Mən ona görə İsa bəyin dəstəklənməsinin tərəfdarıyam ki, Azərbaycanda bütün qüvvələr öz ətrafında birləşsə birləşəcək yeganə həqiqi namizəd

yanlışıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, keçən seçkilərlə bu seçkilər arasında heç bir fərq yoxdur. Onsuz da müxalifət hər seçkidə fəvqəladə vəziyyətdə işləməyə məcburdur. İmzaların toplanması, qeydiyyatda, görüşlərin keçirilməsində, seçki günü proseslərdə həmişə çeşidli problemlər olur. İndi də eyni problemlər qalır: "Yeni indiki seçkini boykot etməyin heç bir məntiqli izahı yoxdur. Digər tərəfdən, seçkini boykot edən qüvvə bütün müxalifətin eyni ad-

yoxdur. Olsa da belə, o bizim partiyanın qərarından irəli gələn məsələdir. Biz həmin qərarımıza uyğun olaraq gedib iqtidarla danışıqlar da aparacaq, ölkə üçün tələpklü məsələlərdə əməkdaşlıq da edə bilərik. Mən seçkinin hansısa mərhələsində seçkidən geri çəkilsəm, onda mənə qarşı həmin ittihamları səsləndirənlər nə deyəcəklər? Hər halda, onda da deyəcəklər ki, hakimiyyət geri çəkilmək işarəsi etdi. Odur ki, o adamların hansısa fikirlər ortaya atması-

məkçisinin müavini Bricet Brinkin bu yaxınlarda Azərbaycanda səfərdə olarkən seçkilərlə bağlı müəyyən fikirlər səsləndirdi. Mən isə dövlət katibi Reks Tillersonun Misirdəki seçkilərlə bağlı fikirlərinə istinad etmək istəyirəm. O bildirib ki, ABŞ bütün ölkələrdə olduğu kimi, Misirdə də şəffaf və nəticəsinə inanıla bilən seçkilərin keçirilməsinin tərəfdarıdır. Elə bir seçkilər ki, orada hər bir vətəndaşa öz seçimini, öz mövqeyini ədalətlə və azad şəkildə ifadə et-

YAP imzatoqlamanı başa çatdırdı

ABŞ səfirindən seçki ilə bağlı şərt kimi açıqlama; **Sərdar Cəlaloğlu: "İsa Qəmbər seçkidə iştirak etmədikdən sonra özüm qatılmaq qərarımı rəsmiləşdirim"**

kənar prezident seçkisi təyin olunandan sonra Sərdar Cəlaloğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında seçkidə iştirak etməyin tərəfdarı olduğunu, maliyyə problemini həll edəcəyi halda şəxsən özünün seçkidə iştirak edəcəyini demişdi.

Fevralın 21-də isə Sərdar Cəlaloğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, indi kimlərsə onu seçkiyə qatıldığı üçün ittiham etməsi məntiqsiz və əsassızdır: "Növbədənənar seçki təyin olunduqdan sonra təxminən 10 müxalifət partiyasının sədri yaranmış vəziyyəti müzakirə etmək üçün bir araya gəldik. Müzakirələr zamanı bəlli oldu ki, toplaşanların əksəriyyəti seçki ilə bağlı qərarlarını artıq veriblər və bundan sonra birgə qərarın verilməsi, vahid mövqenin ortaya qoyulması mümkün deyil. Sonra mən Pənah Hüseynlə birlikdə gəldim İsa Qəmbərlə görüşdüm. Onda hələ Müsavat Məclisi son qərarını verməmişdi. İsa Qəmbərə dedim ki, mən nə qədər çətin durum olsa da seçkidə iştirak etməyi seçkini

İsa Qəmbər ola bilər. Bu gün İsa bəy namizədliyini versə, mən namizədliyimi geri götürərəm. İsa Qəmbər Azərbaycan ictimai rəyinə uyğun həqiqi prezidentliyə namizəd liderdir. İsa bəy prezidentliyə layiq adamdır. İsa Qəmbərlə görüşdən sonra mən İrana səfərə gəldim. Müsavat Məclisi də seçkidə iştirak etməmək qərarını verdi. Mən artıq İsa Qəmbərin namizədliyinin olmamasını, həm müxalifətin seçki ilə bağlı vahid mövqeyə ortaya qoymamasını, həm də bəzi dostların seçki kampaniyası üçün cüzü də olsa maliyyə yardımı edəcəyini nəzərə alıb seçkilərdə iştirak etməyə qərar verdim. Partyanın İdarə Heyəti də bu barədə rəsmi qərar qəbul etdi. İndi bəri başdan dəqiq bir söz deyə bilmərəm ki, hakimiyyət bizim seçkidə sonadək iştirakımıza imkan verəcək, yoxsa verməyəcək. İmzaları toplayıb başa çatdırıb-çatdırıb bilməyəcəyimiz haqda da dəqiq nə isə deyə bilmərəm".

S.Cəlaloğlu bildirdi ki, müxalifət partiyalarının seçkiyə qatılmaması tamamilə

dımı atmasını istəyirdisə, məntiqlə hamı ilə danışmaq aparmalıydı. Lakin Milli Şura prezident növbədənənar seçki təyin edəndən bir-iki saat sonra boykot qərarı verdi. Heç bir müxalifət partiyası ilə müzakirə aparmadan, vahid mövqeyə ifadə olunmasına cəhd edilmədən tələm-tələsik qərar verilməsi təəccüb doğurmaya bilməz. Biz qərarımızı müstəqil olaraq verdik. Özü də yuxarıda xatırladığım görüşlər və müzakirələrə gəldikdən sonra qərar verdik. Odur ki, heç kim bizi bu qərarımıza görə ittiham edə bilməz. Eşitdim ki, bəzi adamlar sosial şəbəkədə vay-şivən qorarıblar, mənim seçkiyə qatılmağıma ağıllarına gələn donu geyindirməyə çalışırlar. Bütün bunlar həmin adamların məlumatlılığından qaynaqlanır. İkincisi, sonuncu parlament seçkilərində hamı seçkiyə gəldi, lakin biz qatılmadıq. İndi məni seçkiyə qatılmaqda suçlayan adamların biri o zaman demədi ki, ADP sağ olsun, hamı seçkiyə gəldi, o getmədi. İndi biz seçkiyə gedirik deyə bizi tənqid edirlər. Bizim siyasi fəallığımız bəzi adamları narahat edir. Mən hansı qərarı versəm sosial şəbəkədə mənim əleyhinə təbliğat aparacaq kiçik qrup var. O ki qaldı həmin qrupun "Sərdar Cəlaloğlu hakimiyyətdən işarə gözləyirdi, aldı" kimi fikirlərinə, əvvəla, ADP 2007-ci ildə konstruktiv müxalifət siyasətini qəbul edib. Biz o xətdən imtina etməmişik. İkincisi, indiki halda onların dediyi düzdürsə belə, bu bizim partiyanın qərarına uyğundur. Amma belə bir şey

nın heç bir mənası yoxdur". **ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta isə Azərbaycanda keçiriləcək növbədənənar prezident seçkisində ABŞ tərəfdən müşahidəçilərin olub-olmayacağı barədə suala cavabında dünən belə deyib:** "Biz hələ bu işin ilkin mərhələsindəyik. ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun nümayəndələrinin Azərbaycana gələcəyi barədə məlumatımız var. ABŞ dövlət katibinin kö-

mək imkanı yaradılsın. Biz bu məqamlara diqqət yetirərək fikrimizi açıqlayacağıq".

Prezident seçkilərində namizədlərdən sənəd qəbuluna fevralın 20-də start verilib. Qanunvericiliyə görə, prezidentliyə namizəd olmaq istəyən şəxslər sənədlərini səsvermə gününə ən çoxu 50 və ən azı 30 gün qalmış saat 18.00-dək Mərkəzi Seçki Komissiyasına (MSK) təqdim etməlidirlər. İrəli sürülmüş namizədlərin qeydə alınması üçün namizəd və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinin seçki sənədlərini MSK-ya təqdim etməsi üçün ayrılan müddət martın 12-də başa çatacaq. Bu isə o deməkdir ki, ən azı 40 min imzalı martın 12-dək toplayıb MSK-ya təqdim etmək lazımdır. Namizədliyi irəli sürülənlərdən hələ ki bir nəfər (İlham Əliyev) üçün imzatoqlama kampaniyası yekunlaşıb. Digərləri kampaniyanı davam etdirir. Bəzilər isə hələ MSK-dan imza vərəqələrini götürməyiblər.

Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Oktay Gülahiyev KXCPC Ali Məclisinin üzvlüyündən çıxarılıb

Oktay Gülahiyev Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyası (KXCPC) Ali Məclisinin üzvlüyündən çıxarılıb.

"Report" un xəbərinə görə, bununla bağlı qərar Ali Məclisin iclasında partiya sədri Mirmahmud Mirəlioğlunun təklifi əsasında qəbul olunub.

O.Gülahiyev bildirib ki, bu qərar Milli Şuradakı fəaliyyəti ilə bağlıdır: "Guya mən partiyanın nizamnaməsini pozmuşam və destruktiv fəaliyyətlə məşğulam. Nizamnamənin hansı bəndini pozmuşam? Xahiş edirəm, həmin bəndi mənə və ictimaiyyətə göstərsinlər... Təbii ki, mən Milli Şuradakı fəaliyyətimə görə Ali Məclisin üzvlüyündən xaric olunmuşam".

O.Gülahiyev hazırda KXCPC üzvü kimi fəaliyyətini davam etdirir.

Qeyd edək ki, M.Mirəlioğlu 2015-ci ildə Oktay Gülahiyev KXCPC sədrinin müavini vəzifəsindən azad edib.

“Dədə, hardasan? Gəl, nəşriyyatın qabağına, mən də düşürəm”. Növbəti zəngində elə mən də “Azərbaycan” nəşriyyatına yetişməkdəyədim. 1998-ci ildə məniz bu ünvanı - onunla ilk görüşümüz isə mən hərbi xidmətdəyədim - görüşmüşdük. Oradan-buradan danışmışdık, dərddəmişdik, sonra da jurnalistika sahəsində çalışmağım üçün “Ədalət” qəzetinə dəvət almışdım...

Elə bu düşüncələrdəyədim həmsöhbətim - Milli Məclisin deputatı, “Ədalət” qəzetinin sahibi Aqil Abbas qapıda göründü. Salamlaşan kimi “Mehman gəlsə, söhbətimizə mane olmaz ki?” “Qətiyyətlə” deyəndə zəng edir dostuna. Deyərli qələm adamlarından olan, amma xeyli müddətdir mediada görünməyən Mehman Cavadoğlu ilə görüşüb, onun sayəsində Badamda - mənzilbaşına yetişirik. Kəlikotulu çay gələndə “vaxtı itirməyə” deyib, söhbətimizə başlayırıq:

(əvvəli ötən sayımızda)

- Aqil bəy, deyirsiniz Qarabağsızlığa görə yəni ancaq qarabağlılar ürəkdən gülə bilmir. Mənə, hamımızı sarıdan bir itkidir, hamımıza təsir edir...

- Yox. Deyirsən hamımıza təsir edir. Cibindəki 50 manatı itirsən dilxor olarsan, düzdür? 50 manat itirmisən e, 50-cə manat. Bəs insan 40-50 ildə, bütün ömrü boyu qazandıqını, ev-əşiyini itirib! Sən hətta ona şebədə qoşursan ki, “qaçmızsız-filan!” Mənim atam 65 ildə qazandığını bir saatın içində itirib! Və bütün nəslimi itirib, eləmi? Bunun ağrısını yaşamaq nədir?! Ev-əşik, var-dövlət boş şeydi ey, ən ağır dərd torpaq, əzizlərinin yatdığı qəbiristanlıq dəridir.

- Badamda yurd salmağınız necə oldu?

- Biz 3-cü mikrorayonda 1 otaqlı mənzildə 100 manata kirayədə yaşayırdıq. Onda Bakıda mənzil almaq asan deyildi axı. Bir dəfə ev yiyəsi ilə söz-söhbət oldu. Məmməd Araz bizi evinə apardı ki, “bala, mənim 4 otaqlı evim var, nəvələrim qapılarda qalsın?” 90-cı ildə evim oldu. 1994-cü ildə Heydər Əliyev tapşırırdı, Məmməd Araz Badamda torpaq ayırırdılar və orda Məmməd Araz gözəl bir ev tikdilər. O evi tikdirməyə mənim hünerim və pulum çatmazdı.

- Ata yurdundakı eviniz qalır?

- Mən Ağcabədinin Bayat kəndindənəm, Kolanı məhləsindən. Özü də babam Kərbəlayıdır. Orda bizim dədə-baba evimiz olub. İndi bir əmim oğlu yaşayır. Əmim oğlu babamın tikdiyi evi söküb yerində gözəl bir ev tikib. Amma mənim doğulduğum otağı sökməyib, saxlayıb, ANS, İTV çəkmişdi o evi. Saxlayıb ki, günlərin bir günü yazacaqlar “Aqil Abbas bu evdə doğulub”. Əmim oğlunun mənə sevgisini fikirləş də. Mənim doğulduğum, 10 yaşına qədər yaşadığım otaq durur. 10 yaşından sonra biz Ağdama köçmüşük. Bir gün gələr, səni də o evə apararam.

- Aqil bəy, bu qədər səmimiyyətiniz, duyğusal məsələlərə toxunursunuz, yazılarınız da öz yerində. Bəs sizə qarşı müəyyən çevrələrdə son illər yaranmış qıcığın səbəbi nədir? Yadınızda olar, bir dəfə müsahibə istədiniz, dediniz mənə söydürmək istəyirsiniz? Sizi niyə söydülər axı?

- Dədə, o qədər səmimi söz

demisəm ki, hər sözü kontekstdən çıxarıb söyləyə bilərlər. İnsanlarla səmimi olursan, o insanlar... Azərbaycanda səmimiyyəti qəbul eləmirlər e. Özü də kimdir? Deputat, qəzet redaktoru, qəbul etmirlər.

Mehman bəyin növbəti replikası:

- Mənim bir bacanağım var, Türkiyə türkü. İndi burdadır. Bir dəfə redaksiyaya gəlmişdi. Aqil bəylə görüşəndə dedim ki, bu,

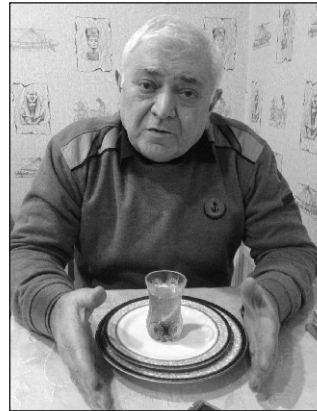
uşaq var, yığıb maşınları aparıb. Yəni bir gün Ağdamdayıq, göyüdəndə “Qrad” tökülür. Biz içəridə yatmışıq. Mehman çıxıb görünür ki, atam əlində tüfəng pilləkəndə oturub. Soruşur ki, Məhəmməd dayı, burda niyə oturmursan? Deyir, “atırlar”. Qayıdıb ki, atırlar da, keç evə. Kişi də deyib ki, “evdə qonaq var axı”. Guya evə bomba düşsə, qarşısını alaçaq. Sonra da mənə deyir ki, bunları bura niyə gətirmisən, öl-

hə qurtardı da ad günü. Özü də ad günü etmək nədir ki? İkimiz oturmuruq, mən ad günü xoşlamıram. Eşitdim ki, şamaxılı heykəltəraş oğlan şəhid olub. Durub getdim onun dəfninə. Dəfndən sonra xanıma dedim ki, gedirik Bakıya, mən təcili cəbhəyə getməliyəm. Qayıtdıq, xanıma qoydum evə. Dayım oğlu ilə bir-başına Ağdama getdik. Ən axırınıcıda posta getmək istəyirəm. Hər yerdə yazıblar “mina”. Yağış da

görürsən. Hirsələndim, durbini aldim əlimə, çıxdım postun üstünə. Yerdən bunlar qışqırır ki, “Aqil müəllim, vururlar səni...” Dedim, cəhənnəmə vursunlar, qoy ürəklə Ağdama baxım da. Çıxdım, baxdım. Düşəndə mən bu axmaq dayım oğlu - elə belə də yazarsan - şəklimi çəkər və qoyar feysbukda. Bir də gördüm bir danə özünü hüquq müdafiəçisi sayan “nemes” həmin şəkli paylaşmış, yazıb: “Bu, soğan

“Hamı məni soğana görə söyməyə başladı”

Aqil Abbas: “Xalam oğlu çıxarıb mənə bir qumbara verdi ki, əsir düşməmək üçün özümü öldürüm”

“Azərbaycanda səmimiyyəti qəbul eləmirlər...”

millət vəkildir. Təəccübləndi ki, belə millət vəkili olar? Bizdə millət vəkili 10 mühafizəçi ilə gəzir. (gülürük)

Aqil Abbas:

- İndi sizə bir əhvalatı danışım. Mühəribənin qızgın vaxtı Ağdama gedirik. Həmin gün də Ağdamı bombalayrdılar. Biz də gedirik - Mehman, Əmir Pəhləvan, mən. Ağdamdansa “ışığı seili” gəlir. Bəlkə on min məşin gəlir. Mehman qayıtdı ki, deyəsən, Ağdam qaçır axı. Bu, mənə pis təsir elədi, kobud cavab verdim. Hindarxa çatanda baxdıq ki, camaat kimi əlində tüfəng, kimi nə, bir lafətə yığılıb Ağdam tərəfə gedirlər, köməyə. Birinci “Qrad” düşən gündür. Bir az da gəldik, baxdıq ki, dayımdı, xalam oğludur, xalamgildir. Dayım gedib, rayondan çıxarıb. Maşından düşdük, qucaqlaşdıq, ağlaşma-filan... Artıq erməni girib Ağdama. Dedim, mən gedəcəyəm Ağdama. Xalam oğlu çıxarıb mənə bir qumbara verdi ki, əsir düşməmək üçün özümü öldürüm. Gəldik, Ağdamın dəmir yolunu keçdik. Mehman da yalvarır, o da ki, bu, nə deməkdir? Deyirəm, siz düşün, mən gedirəm Ağdama! Nə təhər ola bilər, mənim atam, qardaşım uşaqları orda. Mehman dedi, bu, igidlik deyil e. Bir az gözləyək, sonra gəldik. Mehmana yalvarıram ki, siz düşün, mən gedib ölsəm də, olar, amma bunlar niyə ölsün axı? Nə isə bir az gözlədik, sonra getdik. Qonşu dedi ki, atan və qardaşın məhəllədə nə qədər

sələr, onların valideyninə nə deyəcəyəm? Dedim, əşi, sən salamat qalacaqsan ki? Ölsək, hamımız öləcəyik də. Yeni belə günlər yaşayırdıq. Mehmanla mən ən ağır vaxtlarda Ağdamda olmuşuq. Həftədə bir dəfə Ağdamda gedirik. Bir gün də gedirik, mən də silah aparıram. Biləcərdə bizim maşını polis saxladı. Hər yeri yoxlayırlar. Soruşdum, qardaş, nə axtarırsınız? Dedilər, silah. Mənim də üstümdə o vaxtlar silah olurdu, çıxartdım ki, deyəydiniz, göstərdiyim də. Bir nəfər demədi ki, bu silah sənə nə gəzir. Dedilər, gedə bilirsiniz (gülür).

Mehman bəy:

- Ən maraqlısı o biridi e. Hələ biz SSRİ-nin tərkibindəyədik. Qarabağda da qırğın gedir, bizimkilər əliyalın. Mənim maşınımıla gedirik, baqaj silahla doludur, Aqil alıb. Yolda patrullar maşını saxladılar. Baqajda silahı görən kimi qayıtdılar ki, “tez olun, tez aparın, biz görməmişik” (gülüşmə).

Aqil Abbas:

- Biz o günləri yaşamışıq. İndi baxıram, deyirəm, ay dad, mənə söyənlərin xəbəri yoxdur ki, mən mühəribədə nələrlə eləmişəm, nə qədər silah, patron daşmışam. Məni ən çox yandıran nədir? Aprel hadisələri olmadı? Aprelin 1-i ad günüdür. Xanıma götürüb getmişəm ki, ad günümü Şamaxıda keçirək, 2-3 gün də qalaq. Nə bilirik səhər nə olar getdik. Qonşu dedi ki, atan və qardaşın məhəllədə nə qədər

oğludur. Bundan artıq nə istəyirəm? (gülür). Heç kimin ağlına gəlməz ki, bu posta kimse gələr. Çünki ya minalı sahədən keçməlisən, ya da düşməni vurur. Gəlib çatdıq. Orda da hərbiçilər var. Yüydürdülər üstümüze ki, siz burda nə gəzirsiniz? Dedim, qardaşlar, mən tanıdırsınız? Demə, ikisi də Şahbuzdanmış, biri baş leytenant, biri kapitan... Biri qayıtdı ki, “boy, niyə tanıyıram, Məmməd Arazın kürəkənisən də”. Məni nə təhər gülmək tutdusa... Qardaş, mən Milli Məclisin Müdafiə komitəsinin üzvüyəm, sən deyirsən Məmməd Arazın kürəkənisən... - O şəkil orda çəkilmişdi? - Hə. Ömrümdə bir dəfə cəhbə xəttində şəklimi olub, ona görə də söyüş qazanmışam. İndi girmişik posta, balaca bir pence-rə var, ordan baxırsan, Ağdamı

əkməyə getmişdi? Fikirləş, mənə öldürə bilərdilər, minalanmış sahədən keçmişəm. Özü də xəbərim olmayıb, yoxsa qoymazdım ki, o, mənim şəklimi paylaşsa. Uşağı da, götürüb paylaşmış. Bu “nemes” də götürüb yazıb ki, “soğan əkməyə gedib”. Ad çəkəmirəm, həmin vəkili uşağı Londonda oxuyur. Götürüb yazıb ki, oğlum Tərtərə gedib, sovqat aparıb. Sən artıq mühəribə dayananandan sonra gedibsən, amma mən döyüşün içindəyədim. Məni orda snayperlə də, adi qoşalılar ilə də vura bilərdilər. Allah bütün balalara ömür versin! Hətta düşmənimin də balasına ölüm arzulamıram. Amma mənə nə qədər söyüş yazdılar, “soğan əkməyə getmişdi”.

Döyüş mövqeyinin 500 metrliyində mənim ana nəmənin evidir. Qrad düşdü, ev dağıldı. Ondan 3 km o tərəfdə Bayat kəndidir, ata babamın evi. Orda da bizim həyatımıza düşüb, partlamayıb. O günlərdə göyüdəndə bomba tökülürdü. Səhərə qədər kənd camaatı ilə bir yerdə olmuşuq, domino oynayırdıq, lağlağı edirik, göyüdəndə bomba tökü-

“Hərbçilərin biri qayıtdı ki, boy, niyə tanıyıram, Məmməd Arazın kürəkənisən də”

lür. Nəyə görə bunu elədim? Kənd camaatı görsün ki, bu adam deputat, ev-əşiyi, pul-parası, gəlib burda oturubsa, demək, burda ölüm yoxdur da.

- Bəs həyat yoldaşınızın, İradə Tuncayın reaksiyası necə olub?

- Heç vaxt heç nə deməyib. Bərəkət haqqı, ilk gündən heç vaxt deməyib ki, sən bu döyüşün içində niyə girirsən?

- Aqil bəy, ən çox qıcıq yaranandan həmin o soğan söhbəti oldu. Niyə bu qədər uzandı məsələ, səbəb nə oldu?

- O vaxt sən soğan əkmək mövzusunda yazmışdın axı. Demişdilər ki, kəndlilər işsizdir. Mən də demişdim kəndlilərin torpaq payı var, əksinlər, biçsinlər. Soğan, ya nə istəyirlər, əksinlər, tək əksinlər. Həmin vaxt mənim bir əmim nəvəsi Bərdədə soğan əkməmişdi, 1 milyon 200 min

manat xeyir götürmüşdü. 1 milyon 200 min manat! Onda mənə niyə söyürsən, qardaş?! Mən niyə söyüş qazandı, onu açım, sizə deyim. İsmayılıda məlum hadisələr oldu, Tofiq Yaqublu, İlqar Məmmədov tutuldu. Dalınca Qubada hadisələr baş verdi. Ondan sonra cəbrayılılar Bileşvarda etiraz etdilər. Həmin vaxt Ağcabədidə də hadisələr oldu. Ağcabədidə də qaçqın çoxdur. Onda hadisə yerinə birinci çatan Aqil Abbas oldu. Fikirləşin, Xocavəndin, Laçının, Ağdamın, Ağcabədinin icra başçısı ordadır, camaatla görüşürlər. 4 nəfər də binanın başına çıxıb ki, “özümü atacam”. Mən həmin vaxt özümü yetirdim hadisə yerinə, ordakı qaçqın qəsəbəsinə. Mən camaatın dilində danışmağı bacarıram. Mən bu adamları sakitləşdirdim, endirdim aşağı. Ağcabədinin icra başçısı var - Şahin Məmmədov, həqiqətən siyasətçidir, bu da o qədər məhəmməd danışır. Qapısı həmişə qaçqınların üzünə açıq olduğundan qaçqınların arasında tək bir icra başçısı kimi yox, həm də elə bir insan kimi böyük hörməti var. Camaat onu eşidir. Nə isə camaatı yığıdığa zala. Söz verilir Aqil Abbasa. Aqil Abbas məmurları kimi danışır, problem nədən doğur, kütlənin dilində danışır. Hətta biri çıxdı ki, “bu Aqil Abbasa inanırsınız?” Məndən də on dəfə bahalı geyinib. Sonra öyrəndim ki, Bakıda, orda-burda dörd yerdə qaçqın adına ev alıb həmin adam. Mən deyirəm ki, qardaş, mənim də bacımın əri Ağdamda şəhid olub, özü ağcabədidiydi, heç uşağını da görmədi. Polisdə kapitan idi, Heydər Əliyev ona “Azərbaycan Bayrağı” ordeni verib. Deyirəm, mən də sizdənəm də, bir qulaq asın, görək nə olub. Gözəl bir çıxış elədim, bir az zarafat, bir az yumor, bir az da əsəbi. Camaatı sakitləşdirdik, çıxdıq. Çıxandan sonra camaat yenə yığıldı başımıza. Bir az dərdləşdik, sonra da camaatla öpüşüb-görüşüb ayrıldım. Getdik bir tikə çörək yedik və Bakıya qayıdanda yolda AzadlıqRadiosu mənə zəng vurdu. Nədi məsələ? Axı Ağcabədidə istədikləri alınmadı, nə ev yandı, nə kimisə öldürdülər, söydülər, nə polisə hücum etdilər. Alınmayıb axı Amerikanın dediyi, ya Sorosun, pört olublar. Mən orda müsahibə verdim. Dedim, bəli, Ağcabədidə işsizlik var. Amma bir adamın torpağı varsa, orda işsiz ola bilməz, ekər, biçər, satar. Rəsmən də o işsiz sayılırdıq, göyüdəndə bomba tökü-

“Hərbçilərin biri qayıtdı ki, boy, niyə tanıyıram, Məmməd Arazın kürəkənisən də”

dim ki, o qohum demişdi 1 milyon 200 min manat qazanmışam. Bunu dedim, gəldim, baxdım ki, soğanı çıxarıblar başlığa. Heç müsahibəni oxumayıblar, elə başlığa baxıblar, vəssalam. Beləcə, hamı məni soğana görə söyməyə başladı. Əkmə soğanı! Bu qəzəb ona görüydi ki, Ağcabədidə uduzdular, zəncir davam edə bilmədi. Zəncirin davam etməsinə icra başçıları ilə bərabər mən də mane olduğum üçün öl-kimi uçuruma aparmaq istəyənlər tərəfindən belə bir hücumla maruz qaldım. Canın sağ olsun. Yəqin ki, bu müsahibədən sonra da nəse bir fikrimi kontekstdən çıxarıb başlayacaqlar. Allah hər kəsə ürayinə görə versin...

Qeyd: Müsahibənin daha geniş variantını müsəvat.com saytında oxuya bilərsiniz.

□ EİSAD PASASOY, Foto: “Yeni Müsavat”

Haymor boşluğunda

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Yalnız haymorit xəstəliyinə düşər olandan sonra başa düşürsən ki, niyə bunun adı hemorroy-la qulaq qafiyəsi kimi səsləşir. Adamın burun-baş boşluqları beləcə iyrənc vəziyyətə gəlir.

İlk anlarda insanda müəyyən fəlsəfi-ateist düşüncələr baş qaldırır: "Bəs insanın kamil varlıq olmasından dem vurulanlar insan başındakı haymor boşluqlarını necə izah edirlər? Ümumiyyətlə, bir insanın başında niyə boşluq olmalıdır?". Hələ bunun bir adı da "haymor cibləri" imiş. Camaat cibini pulla doldurur, sən də virusla. Baş boş adamın xəstəliyi - haymoriti belə adlandırmaq olar. Hərçənd bu boşluqları buddistlər çox sevməlidir - düşünürsən.

Yaxud insanın dişlərinin çürüməsini düşünün. Nə qədər ədalətsiz sümüklərdir. Sən hələ 30-40 il də yaşamaq fikrindəsən, onlar isə artıq zibil gününə düşüblər.

Xəstələnən hər bir orta statistik azərbaycanlı bunu türkaçərə, qohum həkimlər vasitəsilə yola verməyə çalışır. Alınmayanda məcbursan gedəsən ən yaxın xəstəxanaya. Orda isə az qala heyətdəki kanalizasiya lyukunun qapağına da elan yapışdırılıb: "Xidmətlərimiz ödənişlidir". Bu da sənə pulsuz səhiyyə. Yaxşı, az qışqırın, anladıq. Neçə manat? Buyurun. "Bu çəkin 10 gün müddəti var". Bah. Nə böyük lütfkarlıq. Sağ qalsaq, növbəti dəfə ödənişsiz olacağımsız. Tibbi sığorta isə yavaş-yavaş olacaq. Gələn minillikdə.

Yatağa düşməyin müsbət cəhətləri də var. Kitab oxuyursan. Ancaq siz mənim kimi səhv edib xəstə vaxtı Emili Bronte-nin "Tufanlı aşırım" romanını oxumayın. 19-cu əsrin bu məşhur romanı romantizmin, sevginin və eyni zamanda bədbəxtliyin dibidir (*bir gözəl insanın dediyi kimi, sevgi həmişə delilliklə bağlıdır*). Romanın az qala hər səhifəsində kimse ölür. Emili xanım amansızlıqla qəhrəmanlarını qırğına verir. Yaşlı demir, qadın demir, uşaq demir... Hamını öldürür. Pis çıxmasın, elə bil müsəlman aləmini təsvir edibdir. Həmişə düşünmüşəm: görəsən yazıçılar qəhrəmanlarını necə öldürürlər? Bu zaman özlərini qatil hiss etmirlər?

Bəlkə taleyin qisasıdır, Emili Bronte özü də cavan ölüb. 30 yaşında. Vərəmdən ölüb. 19-cu əsrdə hələ tibb çox geridə idi. Antibiotik iynənin yerini ovuşduraraq düşünürsən ki, penisillini kəşf etmiş Britaniya alimi Flemminq nə qədər böyük adam olubdur. İnsanlıq iki yüz ildə elm sahəsində necə iri addımlar atıbdır. Sonra xəbərlərə baxırsan: ruslar Suriyanı bombalayıb, 75 dinc insan ölüb. Kadrlarda ağlayan və qorxmış uşaqlar görünür. Bu da sənə inkişaf. Nə fərqi var, insanları viruslar qırsın, ya bombalar... Həmin vəhşilərik.

Tərslikdən ikinci kitab da insanlığın vəhşiliyi temasındadır. Dahi amerikalı Kurt Vonnehut-un "Qalapaqos adaları" antiutopiyası. Vonnehut Bronte-dən daha amansızdır. O, bütün bəşəriyyəti öldürür. Daha doğrusu, balığa bənzər, suda-quruda yaşayan canlılara çevirir. Olduqca inandırıcı şəkildə.

Ancaq xəstə üçün müsbət emosiyalar yaradan kinolara da baxmağa çoxlu vaxt olur (*nə gic cümlədir. Mən yazmamışam, haymor boşluğu yazıb*). Örnək üçün, Martin Makdonax-ın "Ebbinq-in sərhədində, Missuridə üç bilbord" filminə baxmaq hər kəsin borcudur. Bu film deyil, bir gözəllikdir. Mənim ağılıma belə fikir də gəldi: "Bu ki Qiyas və Bayram haqda filmdir!". Armando İlanuççi-nin siyasi satiraları da dərman kimidir. "İlgəkdə", "Vitse prezident" filmləri. Bu arada bizim Mədəniyyət Nazirliyi deyirlər İlanuççi-nin "Stalinin ölümü" filmi qadağan edib. Senzura qoyublar. Utanmırlar. O yanda da guya cümhuriyyətin 100 illiyi qeyd olunur. Stalin isə bu sistemə daha doğmadır. Əbülfəs müəllim, 18 dekabrda İosif Vissarionoviçin 140 illiyidir. Ümid edirik tənənələr olacaqdır.

Ues Anderson-un filmlərini də xroniki ardıcılıqla, hamısını sıra ilə izləməkdə fayda vardır. Şübhəsiz, zirvədə hələlik "Grand hotel Budapeşt" filmidir. Andersonun filmləri antibiotik filmlərdir.

Xəstəliyin son günləri İrvin Yalom-un "Nitşe ağlayan da" romanını oxumağa başlayırsan. Dairə qapanır: burada həkim də xəstədir. Hamının dəli olduğu bir dünya. Dəqiq və gözəl romandır.

İndi isə mən həkimə getməliyəm. Bəxtim gətirsə, başımdakı boşluqları yumadan canımı qurtaracağam. Mənislər demişken, bizimlə qalın.

Suriyada illərdir davam edən savaş artıq bölgədə hərbi, geosiyasi müstəvidə yeni bir vəziyyət yaratmaqdadır. Belə görünür ki, ABŞ və İsrail burada İran, Türkiyə, o cümlədən Rusiyanın mövqelərinin güclənməsinə imkan vermək niyyətində deyil. Digər tərəfdən, İsrailin atdığı son addımlar da bölgədə İranla savaşın hər an alovlanma biləcəyini göstərir.

edirdisə, indi bu təhdidlər quru sözdən müəyyən mənada işə keçib İsrailin sərhədlərinə qədər gəlib çıxıb. Suriyada İranın xeyli qoşunları var. Bir məlumata görə, Həşdi-şəbi qruplaşması da daxil olmaqla, İraqdan gələn könnüllülərin yaratdığı qüvvələrlə hesablınsa, Suriya ərazisində İranın 70 minə qədər yaxşı hazırlanmış döyüşçüsü var. İran Suriya ərazisində hərbi bazalar tikməyi planlaşdırıb. Onlardan

də öz tərəfdaşlarından ibarət "İran aparatı"nın coğrafi məkan kimi formasını cizmaq istəyir. Bundan əvvəl İsrail İranın nüvə silahına malik olmasından çox ehtiyatlandı. Hətta İsrail kəşfiyyatı İranın yaxın iki-üç ildə nüvə silahına malik olacağını bəyan edirdi. Amma ABŞ kəşfiyyatı açıq surətdə qeyd etdi ki, İranın ən azı 10 ildən tez belə bir silaha malik olması mümkün deyil. Amma indi İran həqiqətən də

mıram ki, müharibə İranın özünə qədər gedib çatsın, yeni İsrail İranın özü ilə təkbətək müharibə aparsın. Güman edirəm ki, İsrail ABŞ arasında bu məsələdə strateji uzlaşma var. İsrail bu uzlaşmadan kənara çıxmıyacaq. İsrail indiki halda yalnız Suriyada olan İran mövqelərini sıradan çıxarmağa çalışacaq. Yəqin ki, buna böyük ölçüdə nail olacaq. Əgər İran İsrailə qarşı öz ərazisindən təhdid edici hərəkətlərdə

Suriya ərazisində bitməyən İsrail-İran müharibəsi

Politoloq Qabil Hüseynli: "İsrailin hərbi sənaye

potensialı kifayət qədər müasirdir, bu potensialla daha ölçülü-biçili müharibələr aparmaq olar, amma söhbət İran kimi dövlətlə müharibə aparmaqdan gedirsə..."

Bu barədə "Yeni Müsavat" şərhində **politoloq Qabil Hüseynli** "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, İsrailin hərbi potensialı təkbaşına İranla döyüşlər aparmaq üçün yetməz. Düzdür, İsrailin hərbi sənaye potensialı kifayət qədər müasirdir, bu potensialla daha ölçülü-biçili müharibələr aparmaq olar. Amma söhbət İran kimi dövlətlə müharibə aparmaqdan gedirsə, vəziyyət burada bir qədər dəyişir: "İranın İsraili vura biləcək ağır ballistik raketləri var və tez-tez bu raketlərin sınağını keçirir. Mən hər iki ölkənin hərbi potensialını müzakirə etmək istəmirəm. Sadəcə olaraq, İsrailin son zamanlarda müşahidə olunan həyəcanının səbəbini söyləmək istəyirəm. İran əgər neçə il bundan əvvəl yalnız İsraili təhdid edirdisə, onu yer üzündən siləcəyini bəyan

biri başa çatmaq üzrəydi ki, İsrail oranı bombaladı. Amma İran yenə də fikrindən vaz keçməyib. Təhlilçilər belə hesab edirlər ki, İran Aralıq dənizinə çıxmaq istəyir və burada bir aypara şəklin-

İsraili təhdid edə biləcək coğrafi mövqelərə yerləşib. İsraili əndişələndirən budur".

Politoloq dedi ki, İranla İsrailin müharibəsi Suriya və başqa ətraf bölgələrdə ola bilər: "İnan-

bulunsa, yeni müharibəni başlatmağa cəhdi etsə, ABŞ seyrçi qalmayacaq. Baş nazir Benyamin Netanyahu-nun son günlər ürəkli danışması, əlinə dəmir parçasını alıb İranı hədələməsi yəqin ki, ABŞ-la ciddi məsləhətləşmə və uzlaşmaların ortaya çıxardığı davranışdır. İsrail hesab edir ki, bölgədə yaranmış vəziyyət İrana qarşı əməliyyatlara başlamağa şərait yaradır. Güman edirəm ki, İsrailin İranın bu bölgədəki hegemon iştirakı ilə barışmaq niyyəti yoxdur və heç vaxt da olmayacaq. Bu məsələdə ABŞ-ın düşüncəsi ilə İsrailin düşüncələri üst-üstə düşür. Ona görə də ən azından İsrailin Suriyada İran iştirakına qarşı lokal müharibə aparacağını təxmin etmək olar".

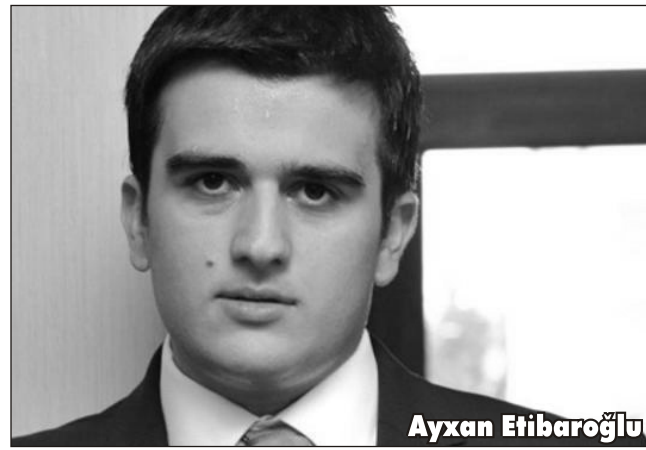
**□ Etibar SEYİDAĞA,
□ "Yeni Müsavat"**

Etibar Məmmədovun oğlu Madriddə Sərkisyanın partiyası ilə savaşa çıxdı

Ayxan Etibarovlu Ermənistan prezidentinin Azərbaycan xalqının soyqırımında iştirak etdiyi məsələsini qaldırır

Madriddə müxtəlif sağ və sağ-mərkəzi partiyaları özündə birləşdirən **Beynəlxalq Demokrat İttifaqının (İDU) növbəti qurultayı keçirilir. Qurultayda ölkəmizi Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyası təmsil edir. AMİP-i isə partiyanın beynəlxalq məsələlər üzrə katibi Elşən Mustafayev və Gənclər Təşkilatının rəhbəri Ayxan Etibarovlu (partiyanın lideri Etibar Məmmədovun oğlu) təmsil edir.**

AMİP mətbuat xidmətindən musavat.com-a verilən xəbərdə görə, BDİ-nin qurultayının gedişində Ermənistanın hakim partiyası Ermənistan Respublikası Partiyasının təşkilat üzvlük məsələsinə baxılmalı idi. Ermənistan Respublikası Partiyasının üzvlüyə namizədliyinin müzakirəsi zamanı Ayxan Etibarovlu bu partiyanın lideri Ermənistanın prezidenti Serj Sərkisyanın Azərbaycan xalqının soyqırımında iş-

Ayxan Etibarovlu

trik etdiyi məsələsini qaldırır.

"Prezident Sərkisyan britaniyalı jurnalist Tomas de Vala deyib ki, Xocalıyadək azərbaycanlılar fikirləşdirildilər ki, bizimlə zarafat etmək olar, onlar düşüncə nürdülər ki, ermənilər mülki əhaliyə əl qaldırmağa qadir deyil. Biz bu streotipləri sındırmağı bacardırıq, bax bu baş verdi... Bununla Sərkisyan günahsız insanların, qocaların, qadın və

uşaqların qətlə yetirilməsini etiraf edib" deyən, A. Etibarovlu tədbir iştirakçılarına müraciət edərək qeyd edib ki, Serj Sərkisyan kimi birinin rəhbərlik etdiyi partiyanın belə nüfuzlu quruma qəbulu yolverilməzdir.

Sonra A. Etibarovlu qeyd edib ki, qurultayın əsas müzakirə mövzularından biri separatizmin dövlətlərin stabilliyinə yaratdığı təhlükədir. O, Res-

publika Partiyasının nümayəndəsinə müraciət edərək bu partiyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib-dəstəkləmədiyini soruşub.

Ayxan Etibarovlu deyib: "Azərbaycan və Ermənistan münaqişə vəziyyətindədir. Hesab edirəm ki, bu sualı vermək vacibdir, sizin partiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, yoxsa yox? Bu ərazi bütövlüyü BMT tərəfindən tanınır. Ona görə də bu məsələ ilə bağlı Ermənistanın ictimai fikrini bilmək istəyirəm".

Ermənistan nümayəndəsi cavabında bildirdi ki, dövlətlərin ərazi bütövlüyü məsələsi önəmlidir, eyni zamanda xalqların öz müqəddəratını təyinetmə hüququ da var. Ona görə də Ermənistan Respublika Partiyası Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi olaraq tanıyır.

Ermənistan nümayəndəsinin sadəcə sualdan qaçdığına bildiren A. Etibarovlu BDİ-ni bütün tədbir iştirakçılarına dövlətlərin ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşmağa çağırıb.

Məsələ hələ ki ermənilərin xeyrinə həll olunmamış vəziyyətdə qalıb. Qurultay davam edir.

**□ E. SEYİDAĞA,
□ "Yeni Müsavat"**

Ermeni-pərəst və türkofob Kermaninin bədnam kitabında nələr var?

Bu yaxınlarda Almaniyanın nüfuzlu "C.H.Beck Verlag" nəşriyyatında əs-lən iranlı Navid Kermaninin müəllifi olduğu kitab işıq üzünə görüb. Kitab "Şərqi Avropadan İsfahanadək səngərlər boyunca səyahət" adlanır. Musavat.com xəbər verir ki, müəllif Azərbaycanın müvafiq qurumlarının icazəsi olmadan işğal edilmiş ərazilərimizə səfər edib və üstəlik, öz təəssüratlarını qərəzli bir şəkildə qələmə alıb.

Qeyd edək ki, əslində "İsfahandan Bonnadaq irqçi qeydlər" adına daha çox uyğun olan bu kitab "Spiegel" mətbuat konserininin sifarişilə yazılıb. Maraqlıdır ki, kitabın ilk böyük təqdimatı 2018-ci il yanvarın 27-də Hamburqda Almaniyanın xarici işlər naziri Ziqmar Qabrielin (!) iştirakı ilə keçirilib.

Girişdəki məlumata əsasən, kitabın yazılmasında hədəf Şərqi Avropadakı etnik münaqişələr və müharibələrin adıçəkilən region ölkələrinin ictimai-siyasi həyatına, əhəlisinə təsirinin ədəbi-bədii şəkildə təsvir etmək olub. Kermani bu məqsədlə region ölkələrinə, o cümlədən Azərbaycana, Ermənistan və ölkəmizin işğal olunmuş ərazilərinə səfər edib və səyahət zamanı rastlaşdığı hallar, mənzərə və insanlar haqqında təəssüratlarını qələmə alıb. Lakin müəllif kitabda yalnız neytral təsvirlə kifayətlənməyib, özünün subyektiv və qərəzli baxışlarına da geniş yer verib.

Kermaninin qərəzli yanaşması özünü Azərbaycan və Ermənistan dair hissələrinde qabarıq şəkildə büruzə verir. O, ölkəmizdə daxil olmaqla, bütün Qafqazın "tarixən İrana məxsusluğu, onun xalqlarının hələ də fars ədəbiyyatı və mədəniyyətinin təsiri altında qaldığı, hətta Səfəvilər dövlətinin fars dövləti olduğunu" iddia edib. Kitabda diqqəti cəlb edən əsas məqamlardan biri də müəllifin erməniləri müsbət, azərbaycanlıları isə mənfi obrazda təqdim etməsidir. Belə ki, Ermənistan və ermənilər "qədim mədəniyyət daşıyıcısı", "qədim xristian sivilizasiyasının beşiyi", "türklərin soyqırımından hələ də qurtula bilməyən zavallı və köməksiz insanlar", Azərbaycan və azərbaycanlılar isə "Ermənistan qarşı müharibə aparən, "zavallı erməni xalqının qanına susamış icma" kimi təqdim edilir.

Kermani Azərbaycan və Ermənistan səfəri zamanı hər iki ölkənin paytaxtını və bölgələrini (Tərtər və Göygöl

Əkrəm Əylislini, Xədicə İsmayılovanı, Almaniya xarici işlər nazirini və Şultsu bağlayan dəyərlər...

Qarabağa qanunsuz səfər edən fars şovinstindən ilginclik davranış - "Erməni radiosu"nun təzə lətifələri; "azərbaycansevər" Martin Şultsun "mənəvi avtoritet" adlandırdığı...

rayonları) alman oxucularına ədəbi-bədii şəkildə təsvir etməyə çalışaraq, burada da özünəməxsus qərəzliyə yol verib, Bakını "bayağı və ziddiyyətli dolu", Azərbaycanın regionlarını "sivilizasiyadan və inkişafdan kənar", Ermənistanı və İrəvanı isə "Avropaya aid sivilizasiya", "xoş əhval-ruhiyyə doğuran şəhər" kimi təqdim edir.

Müəllifin Azərbaycanda olduğu müddətdə seçdiyi müsahiblər də maraqlıdır - əməkdar rəssam, Almaniya fərdi sərəgisi keçirilmiş Şəbinə Şixlinskaya, müxalif blogger və jurnalist Xədicə İsmayılova və bir də yazıçı Əkrəm Əylisli. Sonuncu iki şəxsin vətəndaş sayıldığı dövlət, onun tarixi və xalqı haqqında hansı "yük-sək fikir" də olduğunu yəqin ki, xatırlatmağa lüzum yoxdur. Təsədüfi deyil ki, Kermani Əylislinin müəllifi olduğu "Daş yuxular" romanına istinadən azərbaycanlıları və türkləri barbarlıqda ittiham edir.

Bu harasıdır, iranlı müəllif öz subyektiv mülahizələrində qərəzin daha yuxarı həddinə qalxaraq, işğal altındakı Azərbaycan torpaqlarını oxuculara "Dağlıq Qarabağ Respublikası" kimi təqdim edib. O, erməni din xadiminə istinadən "Qarabağ xalqının Azərbaycanın əsarətindən müharibə yolu ilə azad olduğunu", "Qarabağın xristian erməni xalqına mənsubluğunu", buranın digər

yerli əhəli olan "kürdlərin" də Azərbaycanın "istilas altında" inildiyini, "insanlıqdan kənar türklərlə (azərbaycanlılarla) birlikdə yaşamağın qeyri-mümkünlüyünü", ümumiyyətlə, Azərbaycan adında ölkənin mövcud olmadığını" sübut etməyə çalışıb.

Bu fikirlər yəqin ki, tanış gəlir. Düz 30 ildir erməni təbliğat maşını bu yalanları tirajlayır. Görünür, Kermani özünün əsl soykökünə sadıq qalaraq və əcdadlarının vətəninə yardım əlini uzatmaq üçün sovet lətiflərinin ünvanı olan "Erməni radiosu"nun yalan rekordunu kitab halına salıb bu yolla Avropa auditoriyasını çatdırmaq vəzifəsini icra edir.

Validəynlərinin də hər ikisi iranlı (fars) olan N. Kermani 1967-ci ildə Almaniya doğulub. Atasını Almaniya 1959-cu ildə gələn ilk mühacirlərdən olub. Həm Almaniya, həm də İran vətəndaşlığı var. Doğulduğu Zigen şəhəri protestant ənənələrinin güclü olduğu yer kimi tanınır. Protestant məktəbində təhsil alıb. Həkim atası isə Zigenəki Müqəddəs Məryəm katolik hospitalının həkimi olub. Fars əsilli K. Əmirpurla evlidir, iki qızı var. Şərqsünaslıq və fəlsəfə təhsili alıb, azad publisist və jurnalistdir, Almaniyanın ədəbi-bədii dairələrində özünün çoxsaylı kitabları ilə tanınır. 1996-cı ildən "Frankfurter

Allgemeine Zeitung"un işçisi olub. 1998-ci ildə Bonnda şərqsünaslıq sahəsində doktorluq işini müdafiə edib. 2007-ci ildən Alman dili və Poeziyası Akademiyasının üzvüdür. 2010-cu ildə Hessen yaşilları tərəfindən federal parlamentə üzvlüyə namizəd göstərilmişdi.

Bibliografiyasına aid məlumatlarda onun orientalist olması xüsusi qabardılır. Görünür, biz də onu regionsünas-şərqsünas kimi deyil, məhz orientalist kimi qəbul etməyə məcburuq. "Eduard Səidin "Orientalizm" əsərinin işıq üzünə gəldiyi 1976-cı ildən bəri "orientalist" termini Qərb müstəmləkəçiliyinin Şərqi qarşı alət kimi istifadə etdiyi müstəmləkə mütəxəssisləri barədə işlənilir. Orientalist baxış dedikdə ikiüzlü, ikili standartlardan çıxış etmək, bu və ya digər Şərqi xalqı haqqında bəhs edərkən aşığılayıcı leksikona üstünlük vermək başa düşülür.

E.Səidin fikrincə, "Orientalizm tamamilə siyasi bir doktrindir". Zaman ərzində Qərbin Şərqi barədəki düşüncələri dəyişməyib, sadəcə, yeni forma alıb. Onun sözlərinə görə, "Orientalizm (Məşriq-Şərqi) barədəki Qərb fikirləri zamanla dəyişsə də, xarakter etibarilə sabit qalır". Orientalizm Qərbin "yaratdığı Şərqi"dir, reallığı əks etdirmir.

Ərəblər, türklər və azərbaycanlılar haqqında yazdığıları göstərir ki, Kermani XIX əsrin klassik orientalistikasının əsl mücəssəməsidir - qərəzli, avrosentrik, rasist, türkofob, "xristian dəyərlərinin aliliyi"nin təbliğatçısı... Ərəb və türk ölkələrinə münasibətdə işğalçılığa haqq qazandıran Kermani 2005-ci ildə İran ətrafında çevrə sıxlaşanda savaşa əleyhinə fəal çıxışlar edirdi. Halbuki, o, Səddam rejimini qəddarlıqda suçlayaraq İraqın işğalını alqışlayırdı, İranda islahatlara lüzum olmadığını əsaslandırmağa çalışırdı.

2009-cu ildə tanınmış türk alimi Fuad Sezgin İsrailin işğalçılıq siyasətinə etiraz əlaməti olaraq Solomon Korn mükafatından imtina etdikdən sonra bu mükafat da Kerma-

mani Avropanın ən ardıcıl türkofoblarından olan Martin Şultsla sıx dostluq tellərlə bağlıdır.

1994-cü ildən Avropa parlamentinin deputatı olan Şults 17 yanvar 2012-ci ildən 17 yanvar 2017-ci ilədək Avropa parlamentinin sədri vəzifəsini tutub. Yeniyyətliyində alkoqolizmdən əziyyət çəkən, buna görə işdən qovulan Şults Avropa Parlamentində də avantürist fikirlər söyləmək, müxtəlif ölkələrin rəhbərləri haqqında sağlam məntiqə sığmayan bəyanatlar verməkdə davam edirdi. Bu baxımdan onun İtaliyanın keçmiş baş naziri S. Berlusconi haqqında dediklərini, İsrail parlamentindəki çıxışını və Böyük Britaniyanın Avropa İttifaqındakı rolu haqqında söylədiklərini xatırlatmaq olar. Bunlara

görə Şults hətta nasizmin təbliğində günahlandırılmışdı. Azərbaycan və Türkiyə haqqında həqiqətə uyğun olmayan fikirlər söyləyən bu məmur islamofob mövqeyi ilə seçilir. 2014-cü il noyabrın 26-da Avropa Parlamentinin Strasburqda keçirilmiş plenar iclasında, o, Leyla Yunusovanın hüquqlarının pozulması haqqında dolaşq fikirlər söyləmişdi.

Xatırladaq ki, hazırkı xarici işlər naziri Ziqmar Qabrieli 2017-ci il yanvarında federal kansler seçkiləri zamanı Şultsun xeyrinə namizədlikdən imtina etmişdi. Beləliklə, Kermaninin bir çox hallarda faşizm səviyyəsinə çatan anti-ərəb, anti-türk və azərbaycanofob baxışlarını himayə edən əsas şəxsin kimliyi də bəllidir - Martin Şults.

İndi həmin Şults N.Kermani ilə birgə kitablar yazır, sonuncunu mənəvi avtoritet adlandırır, Hamburqda Marian Denhoff mükafatının təqdimatından xüsusi çıxış da edib. Mükafat Türkiyə əleyhinə yazılmış "Gerçəkliyin süqutu" kitabına görə verilmişdi və 30 min avro həcmində idi. Şults onu "İslam və xristianlıq arasında körpü qurucusu" adlandırır. Görünür, o körpü hansısa bizə tanış olmayan - azərbaycanlısız, türklərsiz, ərəblərsiz İslamdır...

□ "Yeni Məsəvi"nin siyasət şöbəsi

Rusiya mediası niyə çabalayır?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Bir tərəfdən durmadan yazırlar ki, Ukraynada yeni Maydan ovqatı duyulur, o biri tərəfdən iddia edirlər ki, etirazlarda hər şəhərdə 500 - 600 adam ancaq iştirak edib - bəli, Rusiya mediasının özünün ovqatı da bu durumdadır...

Səbəblər çoxdur. Ukraynaya tətbiqən iş ondadır ki, bunlar keçmiş Maydan əhlinə, o cümlədən də indiki prezident P.Poroşenkoya dərin bir nifrət bəsləyir, onların da cəzalandırılmasını arzulayırlar. O biri tərəfdən də anlayırlar ki, bunu etsə, ancaq indi Saakaşvilinin də iştirak etdiyi proses edə bilələr, bunu isə artıq istəmirlər. Nəticədə də isterik bir vəziyyət yaranır və biri-birindən ziddiyyətli mövqələr sərgilənir.

Deyə bilərsiniz ki, Ukrayna hadisələrilə bağlı başqa mənbələrdən də informasiya almaq olar. Tamamilə düzdür, amma bizi proseslərə məhz Rusiyanın münasibəti maraqlandırdığından onları diqqətə gətiririk.

M.Saakaşvililə bağlı heç vaxt böyük planlar qurmamışıq. Onun siyasi avantürizmə meyilliyini də qeyd etmişik, müsbət cəhətlərini də. İndi də heç də ümidli deyilik ki, M.Saakaşvili tərəfdarları Ukraynada çox böyük dəyişikliklərə nail olacaqlar.

Sadəcə, bircə məsələ var. Cari ildə bir neçə post-sovet ölkəsində prezident seçkiləri olacaq. Bunlardan yalnız Ukraynadakı seçki bir azca maraqlı olmağı və edir. O da yalnız Saakaşvili tərəfdarlarının sayəsində ola bilər...

Hadisələr göstərir ki, Ukraynada oliqarxlar mövqələrini vermək istəmirlər. Onların bu istəyini heç olmasa, bir az məhdudlaşdıran amil varsa da, o, da yenə Saakaşvili tərəfdarlarıdır. Ona görə də periodik olaraq bu mövzuya qayıdırıq, çalışırıq ki, hər dəfə nəse ümidverici detal qoyaq ortaya.

O ki qaldı Rusiya mediasının və yaxud siyasi isteblişmentinin çabalarına, ərz edim ki, bəndəniz dərin bir psixologiya bilicisi deyil. Ziqmund Freydin iki cildliyi, Karl Qustav Yunqun bir əsəri - oxuduğum əsasən bunlardır; təbii ki, sosial və siyasi psixologiya ilə bağlı nisbətən kiçik həcmli daha bir neçə əsəri çıxmaq şərtilə...

Həmin əsərlərdə diqqətimizi çəkən isə daha çox "kollektiv patologiya"lar, böyük sosial qrupların, hətta cəmiyyətlərin davranışında müşahidə olunan bəzi psixi məqamlar olubdur.

Sözsüz, Freydin individlərə tətbiqən yazdıqlarının Yunq tərəfindən bütöv cəmiyyətlərə şamil edilməsi hətta indi də mübahisələrə səbəb olur. Elə etnoloqlar və etnoqraflar var ki, onlar hətta "kollektiv arxetip"lər haqda eşitmək belə istəmir, - xüsusən də etnizmin özünü ötəri fenomen kimi qəbul edən "instrumentalist"lər arasında...

Təbii ki, biz bu mübahisələr nöqtə qoymaq iqtidarında deyilik, gücümüz yalnız bu və digər cinahın tərəfini tutmağa çatır.

Ona görə də etiraz edirik ki, K.Q.Yunqun sağlam və qeyri-sağlam cəmiyyətlər, "kollektiv arxetip"lər haqda yazdıqları daha çox inandırıcı görünür bizə, çünki böyrümüzdə Rusiya və Ermənistan cəmiyyətləri var və illərdir onların davranışını müşahidə edib bircə nəticəyə gəlmək olur: vallah, Yunq kişi düz yazıbdır...

Bəs nədən birdən Freyd və yaxud Yunq kimi psixoloqlar yadımıza düşdü? "Söz sözü çəkər" deyiblər. Böyük fizik Lev Landau hələ sovetin vurhavorunda deyirdi ki, fənlər var, onlardan üçdən artıq qiymət almaq sadəcə, ayıbdır. Güman ki, L.Landaunun hansı fənləri nəzərdə tutduğunu təxmin etmək sizin üçün elə də çətin olmaz.

Siyasetdə və politologiyada da belədir - elə fikirlər və ya elə münasibətlər var ki, yaxşısı, onları, ümumiyyətlə, dilə gətirməkdir. Amma Rusiya cəmiyyətinə baxanda biz bu imperativin təzühürünü az hiss edirik. Yox, Rusiya çox böyük ölkədir və real prosesləri soyuqqanlı, dərin intellektual səviyyədə təhlil edən çox insanlar var və biz də daim onları oxuyuruq. Amma bunlar çox təəssüf, Rusiya cəmiyyətində əsas vektorlar deyillər.

Əsas olanlar, daha çox diqqətə gələnələr "ura-patriotlar", "Putindən başqası yoxdur!" qışqırıqları, "Ukrayna "faşist"lərinə ölüm!" deyənlər, "Bizə Kırım lazımdır!" hayqırıqlarıdır. O gün baxıram, belə məlum olur ki, hətta A.Navalinin saytını bağlayıblar! Bunu eşidəndə bir daha ağla gələn bu, oldu ki, əcaba, keçmiş sovet məkanının böyük bir hissəsi eyni siyasi texnoloqların yazdığı ssenarilərlə idarə olunmurmdu?

Elə bu səbəbdən bütün bunları düşünəndə bir daha Freyd və bir daha Yunq yadımıza düşdü. Hara çək-çevir edirsən, yenə də baxıb görürsən ki, vallah, Yunq kişi düzünü deyib; elə həqiqətən kollektiv patologiyalar olurmuş...

Prezident İlham Əliyev 2018-ci ili "Cümhuriyyət ili" elan edib. Ağsaqqal jurnalist Şirməmməd Hüseynov "Cümhuriyyət ili"ndə AXC-nin banisi Rəsulzadə Məhəmməd Əminin "Yeni Qafqasiya" məcmuəsi, noyabr 1923, №4 sayında dərc edilmiş daha bir yazısını redaksiyamıza təqdim edib. Həmin yazını müəllifin üslubuna toxunmadan dərc edirik.

Zəruri bir izah

(İdarəyə məktub)

***

Tehranda müntəşir "Mübin-Yövmiyyə" qəzetəsi, Rövşən bəyin keçənlərdə İran haqqında verdiyi bir konfrensandan bəhs edərkən "Azərbaycan Cümhuriyyəti" nam risalənin müəllifi olmaq həsəbilə, acizlərini dəxi təhdi-müaxizəyə (sorğu-suala) almışdır.

"Azərbaycan Cümhuriyyəti"ndən bəzi iranilərin naməmnun qaldıqlarını ağızdan-ağıza eşidiyordum. Fəqət ədəmi-məmnuniyyətin Rövşən bəyin Türk Ocağı heyəti-idarəsinin dəxi mucibi-təəssür və infial olan (çoşan) heysiyyəti şikən nitqindən daha ziyadə mucibi-təəssür və əndişə olduğunu qətiyyəx xətir və xəyala gətirməmişdim.

Rövşeniyyə müqabilə edən "Mübin" qəzetəsi Türkiyə və Türklük haqqında qullandığı lisanı təhqirdə tərəfi müqabilinə rəhmət oxutduracaq bir məharət göstərdikdən sonra, bir taqım şikayətlərdə bulunaraq, əz-zümlə deyir ki:

"... axirən maarif nəzarətinin müsaidəsilə Rəsulzadələr tərəfindən İran əleyhinə yazılan kitablar və İran azərbaycanlılarının Türk olduqlarını tərənnüm etməyə məsələyə başqa bir əhəmiyyət verməkdədir".

Bu surətlə, münəqışəyi Rövşeni bəhsindən Rəsulzadə məbhəsinə (mövzusunə) nəql etdikdən sonra "Mübin" qəzetəsinin mühərriri bir az da bizi oxucularına tanıtmaq zəhmətinə qatlanmışdır.

Əbdi (hesablama) aciz "ilk dövreyi-məşrutiiyyət"de Tehranda bulunmuş, İran bayrağının himayəsinə sığınmış, ən böyük "İrani-nov" qəzetəsinin baş mühərrirliyi mənə tövdi olunaraq məmləkətin siyasetinə müdaxiləmə caiz görülmüş və sonra İrani tərk ilə bir müddət İstanbulda oturdudan sonra Qafqasiyaya övdət ey-

ləndigimndə ilk işim "İran ilə ziddiyyətdə olmuş və Bakıda ki Müsavat hökuməti zamanında bu "müqəvva" hökumətin rüəsasında bulunmuş, Azərbaycan ismini İrandan çalmış, şimdiki İstanbuldakı türk əfəndilərimə xoş gəlmək üçün "Azərbaycan Cümhuriyyəti" namında bülənd və balə (qosqoca) bir kitab təlif, bu ki-

şinin əhəmiyyəti varsa, bu etibarla Azərilər Türkdür. Azərilərin fars ikən lisanları cəbrən alınıb da yerinə türkcə qonulduğu iddiasının vəxim (dəhşətli) olduğu aşikardır.

"Mübin" qəzetəsinin də zikr etdiyi vəchilə nə Bakı etrafındakı "Tat köyləri", nə də Suraxanıdakı Atəşgədə Təbriz ilə ətrafının türkcə qonuşul-

lunduq. Sıra kəndi məmləkətimizə gəldi. Onun xilası üçün çalışırıq. Bildiyimiz və bacardığımız kibi mübarizə etdik. Bu mübarizədə iranlı qardaşlarımız bizə ümid etdiyimiz müavinəti göstərmədilər. Bəlkə də mənzur idilər. Fəqət zülüm və istibdadını pək çox daddıqları və hala da dadmaqda olduqları Rusiya kibi

tabda Azərnbaycan ismini hər iki Azərbaycana təşmil edərək, ismi kibi İran Azərbaycanının cismini çalmanın dəxi qolay bir iş olduğunu təəsvür etmişdir".

Məntiq zəifini, söyüş qüvvətilə təvüz (əvəz) edən mühərririn təzyiflərinə (saxtakarlıqlarına) qarşı müqabilə etməyi bittəbii özümə rəva görməmişəm. Yalnız, zikri keçən və-qayenin surəti-cəryanına aid xüsusatın pək yanlış olaraq təsbitini caiz görənmdigimndən bəzi təshihata lüzum hiss ediyorum.

Əvvəla, münsif iranilərin dəxi təsdiq edəcəyi vəchilə, Tehran mənə böyük bir qəzetənin mühərrirliyinə həvalə etmədi. Bileks, mən ilk dəfə olaraq böyük, Avropa karı və yövmi bir qəzetəyi - "İrani-nov" təsis edərək Tehrani tərk etdim.

Saniyə, qüvvətim yetdiyi qədər İran istiqlalına xizmət etdiyim halda, məəttəəssüf, İran bayrağı bəni himayə etmədi. Və rus səfərinin cəbirənə müdaxiləsi üzərinə, bir həftə əsnasında İrani tərk etmək zərurətində qaldım, İstanbulla isə rus təzyiqindən sığınmaq üçün gəldim.

Salisən, "Azərbaycan Cümhuriyyəti" nam kitabımı maarif nəzarətinin müsaidəsi ilə yazmadım. Bileks sensor tərəfindən müsaidə edilib edilməyəcəyi üzərinə pək çox düşündüm.

Bir qaç kəlmə də əsl mövzu üzərinə söyləyəlim:

Bu məqalədən də anlaşılacağı vəchilə iranlı dostlarımızın ən çox qızdıqları şey mənim azərbaycanlıların türk olduqlarını iddia edişimdir. "İran əleyhinəki iqdantantım" da qalıba bundan ibarət olacaq. Fəqət bu iddiaya qızmaqdan daha bayağı bir şey təəsvür etməm. Bir xalqın milliyətini tədqiq edərkən qonuşduğu li-

duğunu inkar etməzlər. Təbrizli bir çox saiqələr (mal-mülk) taxtında kəndilərinin iranlı bilirlər. Sözü mənəyi-siyasisi ilə iranidirlər də. Fəqət heç kimsə İran türklərinin dəxi mövcud olduğunu inkar edəməz. Bir İran Türklüğü vardır, azərbaycanlılar türkcə söylüyürlər. Təbriz ilə həvalisindəki xalq ədəbiyyatı, folklor, xalq lisanı, xalq adət və əxlaqı Bakı ilə Gəncə ətrafındakılardan başqa degildir. Aşıq Kərəm ilə Koroğlu dastanları Qafqasiya ilə Anadoluda olduğu kibi, İran Azərbaycanında da mütədanvildir. "Dədə Korqud"un lisanı bu gün Erivan ilə Təbrizdə söylənən lisanıdan pək də fərqli degildir.

Bütün bunlara cavab almaq üzrə "Çingizin təbrizliləri fars ikən türk yapmağını" söyləmək qədər qeyri-ciddi bir cavab təəsvür olunamaz. Hələ "kəndilərinin Çingizə mənsub bilənlərin təbrizlilərin intiqamından (kəndilərinin türk edilməzlərsə) qorxutduqları" kibi mülahizələr məntiqi bir cavab olmaq üzərə on para etmədiyi kibi bir "şahiyyə" də dəyməz.

Vaxtilə qardaş İran xalqının hürriyyət və istiqlalpərvəranə mücadilatına əlimizdən gələn qədər müavinətdə bu-

ənud bir düşməne qarşı məruz qaldığımız fəlakət üzərinə "Mübin"lərin yaralarımıza duz tökəcəklərinə də qətiyyəx ümid etməzdik.

Fəqət İran əfkari-ümümiyyəsi üzərindəki mövqeyinin nə olduğunu bilmədiyimiz "Mübin" qəzetəsinin nəşriyyatı zənn etməyiz ki, mütəfəkkir iranilərin dəxi iştirak edəcəyi bir lisan olsun. Nəsil ki, Rövşenin lisanı dəxi "Varlıq" qəzetəsinin söylədiyi kibi, ciddi türk əfkari-ümümiyyəsinə tərcüman olamaz.

□ "Azərbaycan Cümhuriyyəti" nam əsərin müəllifi Rəsulzadə Məhəmməd Əmin "Yeni Qafqasiya"

məcmuəsi, noyabr 1923, №4 Mübin - aydınlaşdırma, aşkara çıxarma

Yövmiyyə - gündəlik Rəbiül-axər - müsəlman qəməri ilinin dördüncü ayı

Əbd - hesablama

Qeyd: M.Ə.Rəsulzadə bu məktubu Tehrana - "Mübin-yövmiyyə" qəzeti redaksiyasına göndərib. Görünür, qəzetə onu dərc etməyib. Ona görə də müəllif onu "Yeni Qafqasiya" məcmuəsində dərc etdirib. Ş.H.

Yazını redaksiyaya professor Şirməmməd Hüseynov təqdim edib.

Son zamanlar Azərbaycandan xaricə mühacir həyatı yaşamağa gedənlərin bəzilərinin ölkə iqtidarı, eləcə də müstəqil fikirli ictimai xadimlər barədə dilə gətirilməsi mümkünsüz olan təhqirlər, söyüşlər işlətməsi halları müşahidə olunur. Sosial şəbəkələrdə canlı yayımlarda və paylaşdıqları statuslarda həmin adamların təhqirləri hamıda ikrah doğurur.

Olduqları ölkələrdə təhlükəsizliklərinə inanan bu şəxslər ağızlarına gələn söyüşləri, təhqirləri işlədir.

Onların bu cür tərbiyəsiz davranışları nəinki Azərbaycan ictimaiyyətində, buradakı müxalifətçilər daxilində də ciddi qınaq obyektinə çevrilib. Onlar fərqi nə varmış ki, Avropa belə davranışları birmənalı şəkildə qəbul etmir, hətta cinayət sayır.

Xaricdəki mühacirlərimizin də əksəri onları qınayır, heç bir halda insanın şərəf və ləyaqətinə toxunmağın, xüsusilə ailə məsələlərinin dilə gətirilməsinin düzgün olmadığını qeyd edirlər. Bəzi mühacirlərin bu tərzdə xətt götürmələrinin sonunda digər mühacirlərə də ciddi problemlər yaradacağı bildirilir. Azərbaycan iqtidarının sona qədər bu məsələdə səbir etməyəcəyi, həmin mühacirlərin yaşadığı ölkələrin hökumətlərinə müraciət edəcəyi deyilir.

İsveçdə yaşayan sabiq siyasi məhbus Kənan Hacıəkəbəroğlu bu tipli "mübarizə"nin əleyhinədir. O,

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında sivil mübarizənin tərəfəri olduğunu söylədi:

"Hər kəsin öz adı, çəkisi, siyasi baxışı, siyasi dünyagörüşü var. Hər kəs də öz səviyyəsinə uyğun danışır. Siyasi mübarizə sivil yolla olmalıdır. Siyasətin müxtəlif qapıları var. Bu qapılardan hamımız keçmişik. Söyüşlə, təhqirlə mübarizə olmur. Azərbaycanı daxildən və xaricdən istiqamətləndirənlər var ki, hansı siyasi xətti götürsünlər. İnanıram ki, Azərbaycan cəmiyyəti sivil yolu götürəcək. Heç bir halda kimisə təhqir etmək olmaz. Unutmaq olmaz ki, biri digərinin anasına söyəcəksə, o da cavabını qaytarıb, onun anasına söyəcək, güclüdürsə, daha pis də davranacaq. Söyüş mübarizəsinə çox pis baxıram. Sivil yolla mübarizə aparmaq hamının borcudur. Söyüşlə, qol zoru ilə döyməklə mübarizə olmur. Söyüşə görə ancaq mənfətinə bilərsən. Pis bir hərəkət etsən, Azərbaycanın adınadır. Hər kəs olduğu ölkədə ilk növbədə, Azər-

Avropadakı azərbaycanlı mühacirdən

soyüş söyənlərə sərt sözlər

Kənan Hacıəkəbəroğlu:

"Bununla nə qazanmaq olar ki?"

baycanı tanımalıdır. Cəmiyyətimizdə pis insanlar olduğu kimi, yaxşı insanlar da çoxdur, bu, həm müxalifət, həm də iqtidar düşərgəsinə aiddir".

K.Hacıəkəbəroğlu bu cür halların digər mühacirlərə problem yaratmayacağını düşünür: "Azərbaycan tərəfindən müraciətlər olarsa, həmin şəxslər olduğu ölkələrin qanunlarına uyğun şəkildə mühakimə olunacaqlar. Burada da elə bir ciddi azərbaycansayağı cəza olmayacaq. Əgər Azərbaycandan hansısa bir məmurun ailəsinin və özünün təhqir olunması ilə bağlı müraciət olarsa, Avropada in-

san haqlarının qorunması nəzərdə tutulur. Amma deyə bilərəm ki, bu hakimiyyətin hər şeyi pisdir. Ən azından ölkəmizdə qorunan müsbət dəyərlərimiz, müstəqil insanlarımız var. Onu da unutmaq olmaz ki, bizim Azər-

baycanda valideynlərimiz, yaxınlarımız yaşayır. Onları təhlükə altında qoymaq olmaz. Sizin qəzetiniz vasitəsilə dünyada yaşayan azərbaycanlılara səslenirəm ki, bu cür mübarizə yolunu tutmayın. Bir faktı deyim, indiyə qədər hansı bir azərbaycanlı əlində iki dosye ilə yaşadığı ölkənin parlamentinin qarşısında bukletlər paylayıb, Dağlıq Qarabağ və digər ağırlı problemlərimizlə bağlı məlumatlar vermisiniz. Barmaqla sayılacaq adamlar var. Burada siyasi alverlə məşğul olmağın tərəfdarı deyiləm. Mən 6 aydan bir İsveç parlamentinə ərazi bütövlüyümüzü, ata-baba torpaqlarımızın ermənilərin işğalı altında olduğunu sübut edən faktlarla müraciət edirəm, məlumatlar verirəm. Müxtəlif səlahiyyət sahibləri ilə də burada görüşürəm. Biz bunları etməliyik. Yoxsa söyüşlə nə qazanacağıq? Söyüş söyməyə nə var, hamı söyüş söyməyi bacara bilər. Əsas olan iş görməkdir".

□ **Cavansir ABBASLI**
□ **"Yeni Müsavat"**

Övladlarımıza həssas dönəmlərində necə nəzarət edək...

Ekspert deyir ki, uşaqlara daha çox zaman ayırmaq, onlarla anlayışlı davranmaq lazımdır

Ailədə uşağın tərbiyəsi çox önəmlidir. Təbii ki, zaman-zaman ailədə baş verən problemlər, uşaqlara kifayət qədər vaxt ayrılması, onlara nəzarətin azalması müəyyən dövrdə özünü büruzə verir. Bəzən isə nəticələrinin çox ağır olduğunu şahidi oluruq. Məsələn, akademik Ziya Bünyadovun qətlə yetirdiyi üçün ömürlük məhbus həyatına məhkum olmuş Nizami Nağıyev bu günlərdə "Yeni Müsavat"ın əməkdaşına müsahibə verərək bildirmişdi ki, zamanında atası Adil Nağıyev (YAP-ın o zamanlı fəallarından biri, Abşeronun sabiq icra başçısı) başı işlərinə qarışdığından onu nəzarətsiz buraxıb, hətta əsgərliyə getməsindən çox sonra xəbər tutub. Təbii ki, bu cür kifayət qədər nümunələr qeyd etmək olar. Bu baxımdan ekspertlər qeyd edir ki, valideynlərin öz övladlarına vaxt sərf etməsi, birgə asudə zaman keçirməsi çox önəmlidir. Lakin məlum məsələdir ki, hazırda əksər ailələrdə hər iki valideyn işləyir və nəticədə uşaqlar nəzarət və diqqətdən kənardadır.

Araşdırmalara görə, dünyada daha çox yəhudi xalqı öz övladlarına zaman ayırır. Bu xalqın nümayəndələri övladlarına qarşı xüsusi həssaslıqla yanaşır, onların tərbiyəsi ilə hələ erkən yaşlarda məşğul olmağa başlayır. Xüsusən də yəhudi analar övladları ilə çox zaman keçirir. Nəticədə bu cür şəraitdə böyüyən uşaqlar gələcəkdə bütün sferalarda olduqca böyük uğur qazanır.

Övladlarımıza necə nəzarət edək, tərbiyələndirək? Mövzu ilə bağlı psixoloq Ramil Nəcəfli "Yeni Müsavat" a danışdı:

"Hazırda apardığım müşahidələrə görə, valideynlərin öz uşaqlarından şikayət etməsinin əsasında düzgün tərbiyənin olmaması durur. Tərbiyənin özündə bir müəyyən qədər axsama var, bu anlayışı doğru anlamırlar. Çünki bildiyiniz kimi, adətən "tərbiyəli" və yaxud "tərbiyəsiz

uşaq" sözlərindən istifadə edilir. Bu sözdən istifadə edilməsinin özü bir səhvdir. Bir insanı terrorist, oğru, cinayətkar kimi və yaxud hansısa peşəyə yiyələnmək üçün tərbiyələndirmək olar. Yəni bu, neqativ və ya pozitiv ola bilər. Lakin biz tərbiyə sözünü ancaq pozitiv anlayırıq.

Mənə ünvanlanan şikayətlər əsasən bundan ibarət olur - niyə mənim uşağım əsəbidir, sözə qulaq asmır, yalan danışır? Bütün bu sualları müxtəlif yaş qrupunda olan uşaqların qarşısında səsləndirirlər. Amma gəlin görək uşaq niyə oğurluq edir və sairə. Diqqət edəndə görürük ki, həmin uşaqlar nəyi necə etməyin qaydalarını bilmir. Əslində uşaqların tərbiyəsi üçün valideynlərə düzgün "yol xəritəsi" vermək lazımdır. Bəzən şahidi oluruq ki,

valideyn deyir ki, "mən uşağın düzgün tərbiyə edilməsi üçün əlimdən gələni etməmişəm, hər zaman ağıllı məsləhətlər verir, bəzi şeyləri qadağan edir, istediklərini alıram, amma tutmaq ki, hərəyə qonaq gedib gələndə görürəm ki, başqa uşağa məxsus olan oyuncağı və ya əşyanı özü ilə birgə gətirib". Bu zaman mən valideyni qınayıram. Çünki araşdıranda məlum olur ki, evlərində hər şey ümumdür, uşaqlar bir-birinin əşyalarından istifadə edir, paltarlarını geyinir. Belə olan halda valideynə baş salıram ki, uşaq görəndə ki, əşyalar ümumdür, başqasının əşyasını özü ilə aparır, bəzən də bunu oğurluq kimi qəbul etmir. Buna görə də uşaqlarda şəxsi mülkiyyət duyğusu yaratmaq lazımdır.

Tez-tez şahidi oluruq ki,

ailələrdə uşaqlara qarşı valideynin yanında çəkmə çoxsaylı qadağalar qoyulur. Nəticədə görürük ki, məsələn, evdə şalvar geyinən qız kənardadır, başa salmaq, izahla uşağı rahat şəkildə nəzarətdə saxlamaq olar. Bunun üçün isə övladlarımıza kifayət qədər zaman ayırmaq lazımdır. Bəzən görürük ki, uşaqlar tam şəkildə valideynlərinə açıqla bilməyəndə gələcəkdə cinsi problemlərə rast gəlir, hətta zorakılığa məruz qaldıqda bunu cəsarət edib deyə bilmir. Çünki zamanında xırda-xırda bu cür gizlətmələr olur ki, daha betəri baş verir".

□ **Xalidə GƏRAY**
□ **Musavat.com**

Kitabları yandırmayacaq, onsuz da özləri saralacaq

Samir SARI

Düzü, bu günə qədər nə mediada, nə də on minlərlə insanın özünü fikir adamı hesab edərək status paylaşdığı sosial şəbəkələrdə "kitab yandırmaq" çağırışı edənlərə rast olmamışam.

Bunun iki səbəbi ola bilər: ya o cür adamların ciğallığını zamanında görərək virtual dostluğundan kənarlaşdırmışam, ya da o cür çağırışlar yerli-dibli olmayıb, olubsa da, epizodik bir şey olub - bir gəncin sayıqlaması, hər gün yazdığı yeddi statusdan biri-zad...

Elə olmasaydı, kitab yandırma təşəbbüsünün müəllifinin adı çəkildirdi, məsələn, deyirdilər ki, bu söz filan qəzetin əməkdaşı filankəsə, yaxud da filan partiyanın tanınmış funksioneri bəhmənkəsə aiddir.

Hazırda hər şey anonimdir. Kimsə, milyonlarla facebook istifadəçisindən biri, özü demişkən, mırta ortaya bir söz atıb, guya ki, lağlağı edib, amma yekə-yekə biğli-saqqallı kişilər bunu 15 günə yaxındır ciddi-ciddi müzakirə edirlər. Sanki o məşum kitab yandırma aksiyası baş tutub, kiminsə külliyyatını yığıblar, tekini də saxlamayıblar və hamısını yandırbılar. Bu, vandalizm aktının tüstüsü, yazıçı Əbülhəsənin sözü olmasın, asimana bülənd olub.

Elə hesab etməyin ki, yazıçı Əbülhəsənin adını burada əbəs yerə çəkdim. Xeyr. Bu sovet yazıçısı ötən əsrin 30-40-50-60-70-ci illərində tanınmış ədib olub, ortabab, hətta yaxşı sovet romanları, eləcə də II dünya müharibəsindən bəhs edən "Dostluq qalası" epopeyası yazıb. Mən də uşaq olmuşam, bilməmişəm, ağsaqqalın yazdığı romanların hamısını olmasa da, çoxunu oxumuşam.

Buna görə peşmanamı? Xeyr. Düzdür, qızıl kimi vaxtım, gözümün nuru gedib, əvəzində yadımda qalan yalnız "asimana bülənd olmaq" söhbətidir, amma yenə də hesab edirəm ki, o mətnlər mənim üçün çox faydalı olub, ən azı cümlə qurmağı, sözləri düz yazmağı o kitablardan öyrənmişəm.

Bu baxımdan dünyadakı heç bir kitab, heç bir mətn yandırılmağa layiq deyil. Mütləq hərəsinin içində nəse öyrənməli bir şey var.

Hətta ən zərərli, gərəksiz əsərləri də yandırmayacaq, digər radikal üsullarla məhv etməyə ehtiyac yoxdur. Məşhur Çin filosoflarından biri deyib ki, insanları öldürmək lazım deyil, onsuz da bir müddətdən sonra özləri öləcək.

İndi o filosofun sözü olmasın, xoşumuza gəlməyən kitabları məhv etmək lazım deyil, onsuz da həyatda qalan qalacaq, ona layiq olmayanlar özləri unudulub gedəcək.

Bu heç, bu uzun söhbətdir. İndi mətləbə yavuşlaşaq. (Bax, bu "yavuşlaşmaq" sözünü də Mirzə Cəllin, Əbdürrəhim bəyin əsərlərindən öyrənmişəm).

Detektiv yazar Çingiz Abdullayevin hansısa qəzəbli gəncin səfəh çağırışından yapışaraq özünü əzabkeş İsa Məsih kimi aparması, yazıçı Anara bu barədə sual verən jurnalistləri axmaq və sairə adlandırması, yumşaq desək, yaxşı hərəkət deyil.

Adam özünü durduğu yerdə hədəfə çıxarmaz. Jorj Simenon deyilsən, Aqata Kristi, Erl Qardner, Den Braun deyilsən, onlardan yaxşı yazar olsan belə, ixtisaslaşdığın janr ciddi ədəbiyyat sayılmır, sənin kitablarını yandırsalar, nə olacaq, yandırmazlar, nə olacaq? Çin filosofu demişkən, onsuz da bir müddətdən sonra hamısının kağızı saralacaq.

Bu sətirlərin müəllifi Çingiz müəllimin kitablarının bir xeylisini oxuyub. Özüm "hamısını" və ya "əksəriyyətini" yazmadım. Onun romanları o qədər çoxdur, mümkündür ki, dünyada bu kitabların hamısını oxuyan adam yoxdur. Hətta bəziləri deyir, mən də quşqulanıram ki, ola bilər, Çingiz müəllim özü də "Çingiz Abdullayev" imzası ilə çıxan detektiv əsərlərin hamısını oxumayıb. Söhbət hələ yazıçı kimi yazmaqdan da getmir ha, oxucu kimi oxumaqdan gedir. Bunu da ötənlərdə kimsə demişdi, müəllifi yadımda qalmayıb.

Allah adamın ağzını əyər, detektiv ədəbimizin əsərlərinin içində lap superləri də var. Amma bir xeylisi sırf keçmiş KQB-nin və onun Ceyms Bondu cibinə qoyan zabitlərinin vəsfinə həsr olunub deyə adamın xoşuna gəlmir. Bir çox əsərlərdə isə KQB-nin varisi olan əks-kəşfiyyat strukturunun ABŞ-da, Avropada "dönüklər"ə, "yolunu azanlar"a, "SSRİ-yə xəyanət edənlər"ə qarşı törətdikləri sui-qəsdlər tərənnüm edilir, adam oxuyanda üşənir. Hiss edirsən ki, özünü yaxşı aparmasan, bir gün Dronqo gəlib səni bulvarda gəzdirdiyin yerdə ağzından güllələyib gedə bilər.

Gözleyək, əl-əlbət, bir gün Dronqonun kağızı da saralacaq...

Suriyanın Afrin bölgəsi ətrafında müəmmalı vəziyyət davam edir. Fevralın 19-da axşamdan başlayaraq Suriya ordusu və ya hökumətə yaxın silahlı birləşmələrin Afrin ərazisinə daxil olması ilə bağlı xəbərlər yayılır. Əvvəlcə 19 fevralda hökumətə kürdlər arasında danışıqlar olduğu və bunun nəticəsi olaraq Suriya ordusunun Afrinə daxil olacağı xəbərləri yayılısa da, sabahısı gün məlumat təkzib olundu.

bələr mühasirədən çıxıb. Hazırda hökumət tərəfdarı olan qüvvələr şimala doğru hərəkət edir, ehtimal ki, bir qrup silahlı Afrinə də daxil olub. Yerli mənbələr isə Türkiyə ordusunun irəliləyən Suriya qüvvələrini dayandırmaq üçün yayındırıcı artilleriya atəşi həyata keçirdiyini yazıb. Bu zaman 2 Suriya hökumət tərəfdarının öldüyünü və qüvvələrin geri çəkildiyi haqda məlumatlar Türkiyə mediasında yer alıb.

Son məlumatlara görə, Suriya hökumətinə yaxın qüv-

və keçməsi o deməkdir ki, Cerrablusdan Hataya qədər böyük ərazi Türkiyənin nəzarətinə keçir. Bu, bir tərəfdən sərhədin təhlükəsizliyi baxımından mühüm addımdırsa, digər tərəfdən gələcəkdə Suriyanın siyasi gələcəyi ilə bağlı masaya oturanda Ankara və onun dəstəklədiyi qüvvələrin əlini gücləndirəcəkdir.

Bu vəziyyət Suriya hökumətinə təbii ki, əlverişli deyil. B.Əsəd sərhədləri nəzarəti ələ almaq, eyni zamanda hər-

lər. Bu səbəbdən də indi qərar vermək lazımdır. Afrini kimə verməli?

Görünən odur ki, hər üç tərəf, həm Türkiyə-ASO, həm Rusiya-Suriya, həm də ABŞ-SDQ (YPG) bazarlıq etməyə çalışırlar. Sahədən gələn son məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, Rusiya və İranın təzyiqi ilə kürdlər Afrini Bəşər Əsədə verməyə razılaşıblar.

Bu, həm də o deməkdir ki, ABŞ və Türkiyə arasında anlaşma əldə olunmayıb. ABŞ

Afrində müəmmalı durum

Suriyanın ucqar şimal nöqtəsi böyük oyunçuların masasında

YPG bəyan etdi ki, Suriya ordusunu Afrinə dəvət ediblər, ancaq kürdlər bölgəni hökumət qüvvələrinə təslim etməyib. Daha sonra Suriya və Livan mediası anlaşmanın əldə olunmadığını yazıb. Ancaq fevralın 20-si axşam Suriya hökumətinə bağlı silahlı birliklərin Afrinə doğru irəliləməsi xəbərləri yayılıb.

Türkiyə prezidenti isə bəyan edib ki, Suriya rejimi qüvvələrinə bağlı silahlıların dayandırılması üçün top atəşi açılıb və bundan sonra silahlılar geri çəkiliblər.

Rusiya Əl-Yaum (RT) televiziya ərəb dili xidməti isə ötən gün Suriya hökumət qüvvələrinin, daha dəqiqi, "Suriya Milli Qüvvələri" adlı silahlı qruplaşmanın artıq bir həftədir Afrində olduğunu bildirib. Bu barədə telekanala Rusiya diplomatı məlumat verib. Diplomat deyib ki, hələlik tərəflər arasında danışıqlar gedir, ancaq Suriya Milli Qüvvələri artıq bir həftə əvvəldən Afrindədir. Səudiyyə Ərəbistanında dərc olunan "Əş-Şərq əl-Ovsat" qəzeti isə yazıb ki, Suriya hökuməti və kürd təmsilçiləri arasında görüşlər Hələb şəhərində keçirilib.

Suriyanın rəsmi SANA Agentliyi də Suriya qüvvələrinin Afrinə girməyə hazırlaşdığını xəbər verib. Ancaq Suriya ordusu Afrinə girdiyini təsdiqləmir. Belə anlaşılır ki, Afrinə rəsmi hökumət qüvvələri deyil, hökumətə bağlı silahlı birliklər girib.

YPG rəsmiləri isə bildirib ki, hələlik hökumətlə anlaşma əldə olunmayıb. Ancaq YPG rəhbərliyi Suriya hökumətinə dəvət göndərdiklərini təsdiqləyib. Qeyd edək ki, Afrinin cənubunda Hələb vilayətinə daxil olan Nubul və Zəhra qəsəbələri var. Hər iki qəsəbə uzun illər mühasirədə qalıb, yalnız 2016-cı ilin sonlarında Hələb azad edildikdən sonra qəsə-

vələr Afrindədir. Ancaq hələlik rəsmi kanallar bu barədə dəqiq xəbər yaymır. Ancaq xəbərlərin intensivliyi onu deməyə əsas verir ki, Suriya hökuməti və kürdlər arasında anlaşma əldə olunub. Bu isə ilk növbədə Rusiyanın əməyidir. Məsələ ondadır ki, Suriyadakı kürdləri ABŞ himayə edir. Rusiya isə Suriya hökuməti ilə birgə hərəkət edir. Bu blokda həm də İran var. Hansı ki, İranın sahədə təsiri daha güclüdür və silahlı qruplarla əlaqələri var. Üçüncü qüvvə isə Türkiyə və onun himayə etdiyi ASO və ona bənzər müxaliflərdir.

Aydın məsələdir ki, Afrin Türkiyə-Suriya sərhədində mühüm bir nöqtə hesab olunur. Həm Hatay vilayəti ilə həmsərhəd olması, ərazi olaraq Türkiyənin içərilərinə doğru daxil olması və Türkiyənin nəzarətində olan Əziz-Cerrablus xətti ilə Hatayı birləşdirdiyi üçün indi xeyli dərəcədə strateji əhəmiyyətli ərazi hesab olunur. O da bəllidir ki, kürdlər Türkiyə qarşısında uzun zaman duruş və müxaliflərin nəzarətinə

bi-siyasi müxalifəti zəiflətmək istəyir. Bu mənada Türkiyənin Afrində kürdlərlə savaşması Suriya üçün əlverişli olmasa da, bölgənin Türkiyənin və ya kürdlərin əlində olması Suriya üçün əlverişli deyil. Bu səbəbdən də indi Dəməşq kürdləri danışıqlarla yola getirib Afrindən çıxarmağa çalışır. Bu, Bəşər Əsəd üçün savaşmadan qazandığı böyük qələbədir.

Ancaq eyni zamanda kürdlər də Afrini rahat şəkildə təhvil vermək istəmirlər. Bu baxımdan Əsəd Afrini sərhədlərinin Suriya ordusunun nəzarətinə verilməsini təklif edir. Bu isə Türkiyə və Suriya arasında müharibə deməkdir. Üstəlik, Afrin vilayəti kürdlərdə qaldığı müddətdə sərhədlərin Suriya ordusunun nəzarətinə keçməsinin elə də anlamı yoxdur. Bu baxımdan Əsəd Afrini kürdlərdən tam olaraq almaq istəyir. Kürdlər isə indi çətin seçim qarşısındadırlar. Aydındır ki, kürdlər Türkiyə qarşısında uzun zaman duruş gətirə bilməyəcəklərini bilir-

dövlət katibi Reks Tillersonun Ankara səfəri zamanı müvafiq razılaşma əldə olunmayıb. Çünki son xəbərlər onu göstərir ki, kürdlər Türkiyədən Suriya ordusunun Afrinə daxil olmasına razılıq veriblər, ya da ən azı bu istiqamətdə danışıqlar davam edir. Ancaq maraqlıdır ki, hələlik Afrinə Suriya ordusu deyil, hökumətə dəstək verən silahlı birliklər daxil olur. Bu da rəsmi anlaşmanın hələ əldə olunmadığını və danışıqların hələ davam etdiyini göstərir. Ehtimal etmək olar ki, danışıqlar baş tutmayacağı təqdirdə belə və ya Türkiyə ordusu Afrini ələ keçirəcəyi halda vilayətin cənub hissəsini də Suriya ordusu götürəcək.

Qeyd edək ki, Türkiyə ordusunun yanvarın 20-də Afrini YPG/PKK terrorçularına qarşı başladığı "Zeytun budağı" əməliyyatının arxada qalan bir ay ərzində Türkiyə ordusu qüvvələri və suriyalı silahlılar Afrində 50-dən çox kəndi və ümumilikdə vilayətin 10 faizini azad ediblər.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

ABŞ Milli Kəşfiyyatının Qarabağda növbəti müharibə ilə bağlı anon-sundan sonra bir hərəkətilik müşahidə olunmaqdadır. Ermənistanın narahatlığı öz yerində, beynəlxalq təşkilatlarda bu mövzuya daha çox diqqət yetirilməyə başlanılıb.

Ötən günlərdə ABŞ Milli Kəşfiyyat İdarəsinin direktoru Deniel Kouts ölkə Senatının Kəşfiyyat məsələləri komitəsinin dinləmələrində ənənəvi illik hesabatla çıxışı zamanı bildirmişdi ki, Dağlıq Qarabağ ətrafında gərginlik 2018-ci ildə genişmiqyaslı hərbi münaqişəyə səbəb ola bilər. Hesabatda qeyd olunmuşdu ki, "tərəflər güzəştə getməyə tələsmirlər".

Virtualaz.org-un yazdığı kimi, bu günlərdə ABŞ-ın İrəvanda səfirliyi öz saytında Rusiyanın hərbi-sənaye şirkətləri ilə sövdələşmələrə giren şirkətlərə və hökumətlərə qarşı sanksiyaların tətbiq ediləcəyinə dair xəbərdarlıq yerləşdirib. Dərhal Ermənistanda belə narahatlıq yaranıb ki, xəbərdarlıq son illər güzəştli kredit hesabına Rusiyadan yeni silah və hərbi texnika almağa başlayan Ermənistan qarşı yönəlib. Lakin ABŞ-ın Ermənistandakı səfirliyindən bildirilib ki, Ermənistan hökuməti Rusiya şirkətləri ilə hərbi-kəşfiyyat sahəsində sövdələşmələrin bağlanacağı təqdirdə sanksiyalarla üzləşəcəyi haqda xəbərdarlıq alan tək hökumət deyil. Bu mənada Azərbaycan da sanksiya xəbərdarlığı edildiyi barədə iddialar səslənir.

Əslində ABŞ-dan bu cür davranışlar gözləniləndir. Ona görə yox ki, Azərbaycan Rusiyanın silah bazarının əsas müştərilərindən biri olaraq Vaşinqtonun sanksiya qərarının əleyhinə gedir. Məsələ burasındadır ki, ABŞ Konqresi hələ 1992-ci ilin payızında, Azərbaycan Rusiyanın cənağından tam qopmağa, rus ordusunu ölkəmizdən çıxartmağa çalışdığı zaman ölkəmizə qarşı "907-ci düzəliş" adında sanksiya qərarı qəbul etmişdi. Azərbaycanın işğalçıya qarşı haqq işini dəstəkləmək əvəzinə, Ağ Ev ölkəmizə silah satmaqdan imtina edib, indi də Rusiyanın bazarından da uzaqlaşdırmağa çalışır. Yeri gəlmişkən, 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra işğalçı Ermənistanın ordusunu müasir gecəgörmə cihazları ilə təchiz edən ABŞ oldu. Üstəlik, nüfuzlu "Stratfor" təşkilatı Rusiyanın Ermənistanla "İsgəndər-M" raketlərini hədiyyə etməsini məmnunluqla qarşıladı və bunu böl-

gədə "balans yaratmağa" xidmət edən addım saydı.

Bu mənada ABŞ-dan gələn xəbərlər belə nəticə çıxartmağa əsas verir ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri Ermənistanın işğalına son qoymaq istəyən Azərbaycanın da əl-qolunu bağlamaq niyyətindədir. Bundan əvvəl ATƏT müşahidəçilərinin sayının artırılması istiqamətində cəhdlər də buna hesablanmışdı. Düzdür, hələlik sanksiyalarla bağlı konkretlik yoxdur. Elə səfirlikdən də deyiblər ki, "biz sanksiyalar əvvəlcədən müzakirə etmirik. Bu sanksiyalar barədə o zaman elan edirik ki, onlar artıq mövcuddur, tətbiq edilib. Ümumiyyətlə, əgər sanksiyalar olacaqsansa, bu, Rusiya ilə hərbi-kəşfiyyat sferasında əhəmiyyətli sövdələşmələrə giren qeyri-rusiya şirkətləri ilə bağlı olacaq".

Bu arada ABŞ-ın Azərbaycanadakı səfiri Robert Sekutanın da sükutu pozması diqqət çəkir. "Vasitəçi ölkə kimi münaqişə tərəflərini bir araya gətirərək Dağlıq Qarabağ probleminin sülh yolu ilə həlli üçün əlimizdən gələni edirik", - deyir, diplomat bildirib (APA). Səfir vurğulayıb ki, bu il Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanmasının 30 il tamam olur: "Bütün bu hadisələri, keçmiş xatırlamaq, keçmişdən ibrət dersi almaq vacibdir. Daha yaxşı gələcək qurmaq bundan da vacibdir. Münaqişənin həlli ilə bağlı vasitəçi ölkə kimi münaqişə tərəflərini bir araya gətirərək məsələnin sülh yolu ilə həlli üçün əlimizdən gələni edirik. Biz ABŞ hökuməti olaraq Azərbaycanın məcburi köçkün əhəlisinə yardımını davam etdirəcəyik".

Göründüyü kimi, amerikalı diplomat Azərbaycana torpaqlarını Ermənistanın işğalından azad etməyə dəstək verəcəyini demir, məcburi köçkünlərə yardım edəcəklərini bildirir. Əslində Azərbaycan dövləti öz vətəndaşına on illərdir ki, sahib çıxıb və yüz minlərlə insanın həyatını normalaşdırmağa dəstək verir. Bu mənada məcburi köçkünlərə maliyyə dəstəyindən çox, onların ata-baba yurduna qayıtmasına dəstək lazımdır, həmsədr ölkələrdən də gözlənilən budur. Ancaq bir daha aydın olur ki,

Qarabağ

"qapıda" olması səbəbindən yarandığını söyləmək olar.

Bunu təsdiqləyən daha bir arqument isə ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspşikın Ermənistan mediasında dedikləridir. Səhra köməkçisi deyib ki, əlavə personalın mövcudluğu monitorinqlərin daha tez-tez keçirilməsi üçün potensial yaradacaq. Yeri gəlmişkən, elə bunun ardınca ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, dünən Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Qazax rayonu istiqamətində növbəti monitorinq keçirilib. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, monitorinq insidentlərinə başa çatıb.

Həmsədrilər işğalçıları xilas üçün hərəkətə keçib

ABŞ Milli Kəşfiyyatının xəbərdarlığından sonra qəribə bir hərəkətilik müşahidə olunur; rəsmi Bakı Rusiyanın ardınca digər vasitəçi Fransanın da cavabını verdi; **politoloq: "Ermənilər seçkiqabağı tərribatçı gedişlər edəcəklər..."**

ABŞ daxil olmaqla, həmsədr dövlətlər status-kvonun saxlanması daha çox üstünlük verirlər və müharibə xəbərdarlığını etməklə kəşfiyyat bunun qarşısını alınmasına çağırış edir.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a dedi ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli sanki dalana dirənib: "Buna görə də hər bir dövlət öz marağına uyğun olaraq siyasi gedişlər edir. ATƏT-in Minsk Qrupunda təmsil edilən dövlətlərə gəldikdə, ABŞ tam şəkildə təşəbbüsü öz əlinə almağa və müharibə anonsu verməklə Rusiyaya buna təhrik etməyə və hətta müharibəyə cəlb etməyə çalışır. Rusiya da bunu dərk edir və özü müharibədə iştirak etməkdən çəkinməyə, silah satmaq məqsədilə müharibə anonsları verir".

A.Nağıyev Azərbaycan müdafiə naziri Zakir Həsənovun müharibə bəyanatı ilə bağlı da fikirlərini bölüşdü: "Münaqişənin bu qədər uzanması bizi qane edə bilməz və hərbi yolla həll etmək variant kimi daima gündəmədədir və müdafiə nazirinin bəyanatı başadüşülən və hətta təqdirləyicidir. Ermənilər seçkiqabağı müəyyən taktiki gediş edərək tərribatlar törədəcək və bunu Azərbaycan tərəfinin ayağına yazmağa çalışacaqlar. Erməni tərəfi nəyin bahasına olursa-olsun separatçı qurumu üçüncü tərəf kimi danışıqlara cəlb etmək istəyir və hətta ATƏT-in Minsk Qrupunu separatçı "müdafiə naziri" ilə görüşdürür. Təmas xəttində müşahidəçilərin sayının artırılması məsələsi də bununla bağlıdır. Amma düşünürəm ki, müharibə olmayacaq, çünki bu, supergüclərin çoxunun marağında deyil".

Bu arada Ermənistan Mü-

dafiə Nazirliyinin nümayəndə heyətinin Moskvaya səfəri də maraqlıdır. Erməni mediası yazıb ki, heyətə qərargah rəisinin müavini, general-mayor Tigran Xaçatryan rəhbərlik edir. Düzdür, səfərin birgə hərbi təlimlərlə bağlı olduğu bildirilir, ancaq heç şübhəsiz ki, Ermənistanın narahatlıqlar generalı Rusiyaya üz tutmağa vadar edib. Xüsusilə ötən ay Rusiyadan Azərbaycana daha bir hərbi texnika partiyasının yola salınması işğalçıları xəyal qırıqlığına uğradıb.

Xüsusilə də ABŞ Milli Kəşfiyyat İdarəsinin hesabatındakı bir məqam erməni tərəfində ciddi narahatlıq yaradıb. Göstərilir ki, genişmiqyaslı müharibə zamanı Rusiya Ermənistanı yardım edəcək. Rusiyalı ermənipərəst politoloq Stanislav Tarasov isə Ermənistan nəşrinə ABŞ kəşfiyyatının proqnozunu şərh edərkən deyib ki, Qarabağ münaqişəsi nizama salınmadığından cəbhədə vəziyyət gərgindir və buna görə də genişmiqyaslı müharibənin olması istisna deyil (Modern.az). ABŞ Milli Kəşfiyyat İdarəsinin hesabatında qeyd olunan ssenarinin reallaşması tamamilə ehtimal ediləndir. "Müharibə qaçılmazdır. Azərbaycan niyə çox silah alır? Bu, müharibəyə hazırlıqdır - başqa bir şey deyil", - L.Şirinyan qeyd edib. Ekspertin fikrincə, müharibə zamanı Rusiya və Türkiyə heç bir problemi həll etməyib. "Bu baxımdan Amerikanın hesabatı ilə razıyam, lakin müharibə zamanı Rusiyanın Ermənistanı müdafiə edəcəyinə şübhə edirik. Rusiya Azərbaycan və Ermənistanla münasibətlərində balanslaşdırılmış siyasət həyata keçirir. Yəqin ki, Ermənistan

Qərbə müraciət edəcək və özünü zərbə altından çıxaracaq. Biz bu istiqamətdə düşünməliyik. Ermənistan ABŞ və NATO ilə aktiv dialoq aparmalıdır", - L.Şirinyan əlavə edib. **Politoloq Ermənistan böhrandan çıxmaq üçün formul da təklif edib:** "Sarayların əvəzinə tank və raket almaq lazımdır. Bizdə müqavimət göstərmək üçün daxili resurs yoxdur. Ermənistan strateji məhdudiyyətlərin öhdəsindən gəlməlidir və müharibəyə hazırlaşmalıdır. Yaxın zamanlarda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev dövlətinin siyasi doktrinasını elan etdi - bu, Ermənistanın məhv edilməsidir".

Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaarin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşündəki çıxışı da geniş rezonans doğurub. Nazir görüşdə cəbhə xəttində iki silahlanmış ordunun daim üz-üzə dayandığını vurğulayaraq, müharibənin hər an başlaya biləcəyini istisna etməyib. Ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramaldanov Axar.az-a deyib ki, müharibənin hər an aktiv fazaya keçəcəyi istisna deyil: "Bugünkü şəraitdə sülhdən çox, hərbdən danışılır və müharibənin hər an aktiv fazaya keçəcəyi istisna deyil".

Nazir onu da qeyd edib ki, beynəlxalq qurumlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin fəsadlarının aradan qaldırılması ilə məşğul olmalı və münaqişənin bütövlükdə həllinə səy göstərməlidirlər. Bu mənada beynəlxalq aləmdə Qarabağla bağlı hərəkətiliyin müşahidə olunmasının məhz müharibənin

Əslində işğalçı ölkəyə bu, hava və su kimi lazımdır. Düşmənin müşahidəçilərin çox olmasını, monitorinqlərin tez-tez keçirilməsini və status-kvonun uzanması şəraitində Qarabağın ilhaqının davamını istəyir. Ancaq Azərbaycan rəhbərliyinin bəyan etdiyi kimi, Azərbaycanın səbri tükenməz deyil və hər an orduya "İrəli" komandası verilə bilər...

Belə bir şəraitdə digər həmsədr Parisin davranışları da Bakının etirazlarına səbəb olub. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev Fransa XİN-in açıqlamasına münasibət bildirib. O deyib ki, ciddi narahatlıq doğuran məqamlardan biri də Fransanın XİN və Daxili İşlər Nazirliyinin mərkəzi təlimatına və ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi Fransanın statusuna zidd olaraq, Fransanın regionlarının qondarma rejimlə qanunsuz əlaqələr yaratması və qondarma rejimin nümayəndələrinin Şenqen viza qaydalarının tələblərini pozaraq, Fransa ərazisinə daxil olmaları və propaqanda ilə məşğul olmalarıdır. "Fürsətdən istifadə edərək Fransa Xarici İşlər Nazirliyindən olan həmkarlarımıza Ermənistan və Fransada olan erməni lobbilərinin dezinformasiya və propaqandasına formamağı tövsiyə edirik" - H.Hacıyev bildirib.

Xatırladaq ki, ötən həftə Rusiya XİN-in rəsmisi Azərbaycan əleyhinə, Ermənistanı müdafiə məzmunlu açıqlama ilə çıxış etmiş və Bakıdan cavabını almışdı. Hər halda, savaşa xəbərdarlıqları fonunda həmsədrlərin erməniləri müdafiə etdikləri müşahidə edilməkdədir.

Oğluna əsəbiləşən ana özünü bıçaqladı

Sumqayıt şəhərində oğlu ilə mübahisə edən 46 yaşlı qadın özünü bıçaqlayaraq intihara cəhd edib.

"Report"un yerli bürosunun verdiyi məlumata görə, hadisə şəhərin Qurd dərəsi bağlar massivində baş verib.

Belə ki, həmin ünvanda yaşayan 1972-ci il təvəllüdü Rəhilə Qurbanova özünə bıçaqla çoxsaylı xəsarətlər yetirərək intihara cəhd edib. Rəhilə Qurbanova ağır vəziyyətdə yaxınları tərəfindən xəstəxanaya yerləşdirilib.

Yaralı qadın oğlundan şikayətçi olduğunu və ona görə intihara cəhd etdiyini deyib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Bayıl yamacında sürüşmə ilə əlaqədar cinayət işi başlanıb

Bayıl yamacında baş verən sürüşmə ilə əlaqədar cinayət işi başlanıb. APA-nın məlumatına görə, faktla bağlı Bakı Şəhər Prokurorluğunun İstintaq İdarəsi tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov APA-ya faktı təsdiqləyib.

Qeyd edək ki, Bakı Televiziya Qülləsindən 200-250 m cənub-şərqdə yerləşən Bayıl sürüşmə sahəsi bu ilin yanvar ayından aktivləşib. Fevralın 10-da baş verən son sürüşmə prosesi zamanı 4 ev tam, 1 ev qismən dağılıb. Sürüşmə sahəsində 30 metr uzunluğunda, 12 metr dərinliyində çatlar yaranıb. Bayıl sürüşmə sahəsində vəziyyətlə bağlı Nazirlər Kabinetinin müvafiq sərəncamı imzalanıb. Həmin sərəncama əsasən Bayıl yamacında sürüşmə təhlükəsi ilə bağlı ərazidən köçürülən 98 ailənin 11 ay ərzində müvəqqəti yerləşdiyi mənzillər üçün kirayə haqqının ödənilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondundan Səbəyl Rayon İcra Hakimiyyətinə müvafiq vəsait ayrılıb.

Eyni zamanda ərazidə tam dağılmış 4 fərdi yaşayış evinin sahiblərinə kompensasiya ödənilməsi üçün tələb olunan vəsaitin məbləğinin hesablanıb Nazirlər Kabinetinə təqdim olunması Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Səbəyl Rayon İcra Hakimiyyətinə tapşırılıb.

Abşeronda məktəbdən qayıdan şagirdi maşın vurdu

Abşeron rayonunda məktəbdən gələn şagirdi maşın vurub. "Report"un yerli bürosu xəbər verir ki, hadisə rayonun Digah qəsəbəsi ərazisində baş verib. Belə ki, qəsəbə sakini, 2007-ci il təvəllüdü Firuzə Vaqif qızı İsgəndərova məktəbdən çıxarkən yolda toqquşan iki avtomobiləndən birinin altında qalıb. Nəticədə 11 yaşlı qızın hər iki ayağı sınıb və ağır kəllə-beyin travması alıb.

Yaralı dərhal xəstəxanaya çatdırılıb. Hazırda vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir.

Qeyd edək ki, 11 yaşlı Firuzə İsgəndərova Digah qəsəbə tam orta məktəbin 5-ci sinfində oxuyur.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Növbətçi həkimi bıçaqlayan şəxsə 7 il həbs cəzası verildi

"Telefonu məşğul etmə" deyən növbəti həkimi bıçaqlayan şəxsin məhkəməsi keçirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində adam bıçaqlamaqda təqsirləndirilən 1979-cu il təvəllüdü Avaz Hüseynovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başa çatıb.

Hakim Şəker Məmmədovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının həkimini bıçaqlayan A.Hüseynova hökm oxunub. Hökmə əsasən A.Hüseynov 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

A.Hüseynov hökmdən narazı qalaraq apelyasiya şikayəti verib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsi şikayəti təmin etməyib və qərarı qüvvədə saxlayıb.

Bildirək ki, hadisə Bakı şəhəri Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasının Sabunçu rayon 14 saylı köməkçi yardım stansiyasında baş verib.

A.Hüseynovun həyat yoldaşı həmin stansiyada xəstə baxıcısı işləyib. Hadisə baş verən günü A.Hüseynov həmin təcili yardım stansiyasına zəng edib və həyat yoldaşı ilə danışmaq istəyib. Anma telefona cavab verən stansiyanın həkimi, 1953-cü il təvəllüdü Əflatun Yusifov ondan xətti məşğul etməməyi tələb edib.

Daha sonra əsəbiləşən A.Hüseynov stansiyaya gəlib və Ə.Yusifovla mübahisə edib. Onu ürək nahiyəsindən bıçaqlayıb. Yaralı ağır vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib. Ona tibbi yardım göstərildiyi üçün həyatını xilas etmək mümkün olub.

A.Hüseynov Cinayət Məcəlləsinin 126.2.4-cü (qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma, xüsusi amansızlıq) maddəsi ilə ittiham edilir.

□ İ.MURADOV,
Musavat.com

Elan

Smeta+ proqramını bilən, rus dilində danışa bilən, kompüterdə işləmək bacarığı olan 25-50 yaş arası mü-təxəssis tələb olunur.

Əlaqədar şəxs Rəşad Abdullayev

İş qrafiki (08:30 - 17:30)

İstirahət günləri şənbə və bazar

Əmək haqqı 600-800 AZN

"Uşaq vaxtı yıxılmışdı, başından xəsarət almışdı"

Qardaş qatilinin məhkəməsində yeni detallar üzə çıxır

Qardaşını öldürməkdə təqsirləndirilən şəxs növbəti dəfə hakim qarşısına çıxarılıb. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə ittiham edilən Əliyev Əli Ramazan oğlunun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası davam etdirilib.

Hakim Mirzə Xankişiyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxsin atası Ramazan Əliyev ifadə verib. O söyləyib ki, hadisə zamanı evdə olmayıb. Hadisəni eşitdikdən sonra da evə gəlib.

Göz yaşlarını saxlaya bilməyən Ramazan Əliyev danışıqda bilməyib.

Məhkəmədə təqsirləndirilən şəxsin anası Gülzər Əliyeva da ifadə verib. O, hadisənin adi bir mübahisə üstündə baş verdiyini söyləyib.

G.Əliyeva mərhum oğlunun əsəbi olduğunu və bəzən qardaşı ilə məişət məsələlərinə görə mübahisə etdiklərini söyləyib. Hadisə günü baş verənlər haqda danışan G.Əliyeva söyləyib ki, mətbəxdə olarkən övladlarının mübahisəsini eşidib. Ana bu zaman övladlarının həmişə olduğu kimi mübahisə etdiklərini düşünüb.

Muradın qışqırdığını eşidən zaman isə otağa gedib. "Gördüm ki, otaq qandır. Murad da yığılıb. Əli orda yox idi. Qışqırmağa başladım. Təcili yardım çağırıdım"- deyə mərhumun anası bildirib.

G.Əliyeva qeyd edib ki, təqsirləndirilən oğlunun psixi problemləri var. O, oğlunun uşaq vaxtı yıxıldığını və başından ağır xəsarət aldığı deyib.

"Əli Moskvada təhsil alırdı. Bir müddət sonra Bakıya qayıtdı. Evdə olanda da gö-rürdüm ki, başını yun şalla bağlayır. Səbəbini soruşur-

dum. Deyirdi ki, başı möhkəm ağrıyır. Düşünürdüm ki, bəlkə Moskvada nədənsə qorxub, dalaşıb. Deyirdi ki, heç nə olmayıb. Əli atasının sağ əli, qardaşı da sol əli idi. İndi atasının hər iki qolu yoxdur"- deyərək G.Əliyeva söyləyib.

Məhkəmə təqsirləndirilən Əli Əliyevə də ifadə verməyi təklif edib. Hakim Ə.Əliyevin qapalı məhkəmə iclasında dindirilməsi barədə qərar verib.

Hadisə ötən ilin avqustunda Binəqədi rayonu, 9-cu mikrorayon, Mir Cəlal küçəsi 85-də yerləşən binada baş verib.

Əli Əliyev qardaşı Murad Əliyevi bıçaqlayaraq öldürüb.

1990-cı il təvəllüdü Əli Əliyev Moskva Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsini bitirib, həm də cüdoçudur. Onun bıçaqlayaraq öldürdüyü qardaşı, 1983-cü il təvəllüdü Murad Əliyev isə konq-fu idman növü üzrə peşəkar idmançı, Çevik Polis Alayında polis serjantı imiş.

Hadisənin ilkin təfərrüatına görə, qardaşlar televizora baxmaq üstündə mübahisə ediblər. Daha sonra əlbəyaxa dava yaranıb. Əli mətbəx bıçağını götürərək qardaşına hücum edib və çoxsaylı zərbələr endirib.

Əli Əliyev hadisədən sonra evdən qaçıb. O, polis əməkdaşları tərəfindən həbs edilib.

□ İlkin MURADOV,
Musavat.com

Rusiya 16 azərbaycanlı "qanuni oğru"nu ölkədən sürgün edir

Rusiya futbol üzrə dünya çempionatının yaxınlaşması ilə əlaqədar "qanuni oğru"ları ölkədən sürgün edir. Musavat.com-un xəbərinə görə, bu barədə "Komsomolskaya pravda" qəzeti məlumat verib.

Yazıda qeyd olunur ki, kriminal avtoritetlərin deportasiyası haqqında qərarı şəxsən daxili işlər naziri Vladimir Kolokoltsev verib.

Rusiya DİN-in Cinayət axtarışı baş idarəsindən verilən xəbərə görə, hazırda 51 yaşlı Aslan Kobuladze və Suliko Şarikadzenin Gürcüstana, 43 yaşlı Kamçibek Kolbayevin isə Qırğızistana geri göndərilməsi üçün prosedurlara başlanılıb.

Eyni məqsədlə Rusiyadan Baçuka Paçuliya (Pontiyski) Gürcüstana, Dadaş Bakinski isə Azərbaycana sürgün edilib.

Məqalədə Rusiya daxilində hazırda 432 "qanuni oğru"nun fəaliyyət göstərdiyi bildirilib. Bunlardan 318-i azadlıqda, 114-ü həbsdə, 31-i istintaq altında, 19-u isə axtarıbdadır. Kriminal avtoritetlər arasında ən çox Gürcüstan vətəndaşları üstünlük təşkil edir - 242 nəfər. Ruslardan 51, ermənilərdən 30, yezidi kürdlərdən 26, azərbaycanlılardan 16, abxazlardan 10, çeçenlərdən 8, yəhudilərdən isə 7 qanuni oğru çıxıb.

"Formal olaraq, deportasiya Cinayət Məcəlləsinin əsasında həyata keçirilir. "Qanuni oğru"lar ən çox dələduzluq, narkotiklərin saxlanması və satılması üstündə həbs olunurlar. Məhkumluqlarını bitirdikdən sonra onlara Rusiya hüdudlarından, bir daha geri qayıtmamaq şərti ilə çıxmaq barədə hökm təqdim edilir" - deyərək qəzet yazıb.

□ Musavat.com

Başsağlığı

Dilarə Əliyeva adına Azərbaycan Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu və bütün kollektiv Sumqayıt Diskussiyası Klubunun sədri Sevda Daşdəmir qızı Məmmədovaya qardaşı Rəfəailin

vəfatından kədərliyini bildirir, dərin hüznə başsağlığı verir.

Qışda havaların soyuması ilə bir çox peşə sahiblərinin işi çətinləşir. Xüsusilə də bu kateqoriyaya küçə ticarəti ilə məşğul olanlar, işləri açıq havada olanlar daxildir. Belə peşə sahiblərindən biri də avtoyuma məntəqəsinin ("moyka") işçiləridir. Paytaxtdakı bir neçə "moyka" da olub, soyuq havalarda onların fəaliyyəti ilə maraqlandıq.

Öncə qeyd edək ki, avtoyuma məntəqəsinin açılması üçün Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyaları Nazirliyinə müraciət etməlisən. Ərizəyə həmin şəxsin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti, həmçinin ərizədə qeyd olunan obyektə ərizəçinin mülkiyyət və ya digər əşya hüququnu təsdiq edən sənədin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti, habelə olduğu təqdirdə müvafiq dövlət orqanları ilə razılaşmalarının surətləri və obyekt üzrə digər zəruri texniki sənədlər əlavə olunmalıdır. Ərizəyə 30 gündən gec olmayaraq baxılır. Sənədlərdə problem olarsa, nazirlik tərəfindən geri qaytarılır və şəxs problemi aradan qaldıraraq yenidən müraciət etməlidir.

Müşahidə etdik ki, bu prosesləri keçib, hazırda Bakıda fəaliyyət göstərən "moyka"larda çalışanlar daha çox gənclərdir. Obyekt yiyəsi ilə günlük gəlirin 40 faizi qarşılığında razılaşan bu gənclərin əksəriyyəti durumlarından razı olduqlarını bildirdilər. Ancaq eyni zamanda onlardan heç biri adlarının yazılmasını istəməyib, foto çəkdiyimiz zaman mümkün qədər üzlərinin düşməməsinə xahiş etdilər.

Şəhərdə fəaliyyət göstərən avtoyuma məntəqələrində qiymətlər fərqlidir. 3, 5, 10, 20, hətta 30 manata maşın yuyulan "moyka"lar var. Qiymətlər maşının yuyulma qaydasından və formasından asılı olaraq dəyişir. Qiyməti 3 manata olan "moyka"larda avtomobil 1 dəfə dərmanlanır, daha sonra təzyiqlə su vurulub, qurulanır. Həmin qayda ilə bu cür yerlərdə "Ceep"ləri 5 manata yuyurlar. Təmaslı yuyulan yerlərdə isə əsasən "Sedan"lar 6, "Ceep"lər 10 manata yuyulur. Burada salon tozoranla təmizlənir, təkərlər qaraldılır, maşının hər yeri

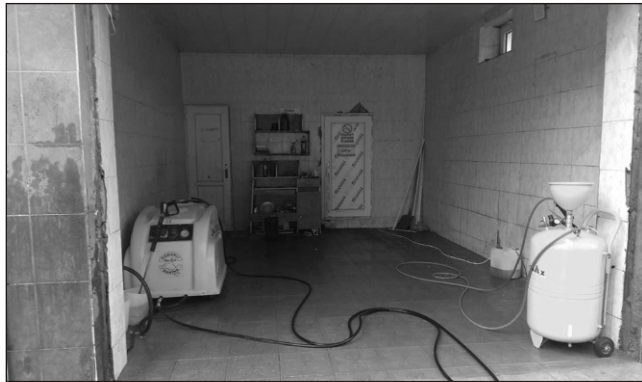
səliqəli şəkildə təmizlənir. 20-30 manatlıq yerlərdə isə maşın parla yuyulur, motorxana təmizlənir. Qiymət "moyka"nın harada yerləşməsindən asılı olaraq da dəyişir. Şəhərin mərkəzinə doğru qiymətlər bahalaşır.

Getdiyimiz "moyka"larda söhbət etdiyimiz işçilərin demək olar ki, hamısı rayondan Bakıya iş üçün gələn gənclər idi. Onlar aldıkları məvacibdən həm kirayə qaldıqları mənzillərin pulunu ödəyirlər, həm də dolanışıklarını çıxarırlar. Metro-nun "Neftçilər" stansiyasının yaxınlığında çalışan gənclər bildirdilər ki, əslən Tərtər rayonundandırlar. "Sedan" tipli maşınları 6, "Ceep"ləri isə 10 manata yuyub, içərisini təmizləyirlər: "Günlük gəlirimiz hər dəfə fərqli olur. Bəzən avtomobil yuduqdan sonra 5 manat verirlər, bəzən isə qədərindən artıq ödəniş edirlər. Ümumilikdə hava yaxşı olanda 10-dan çox maşın yuyuruq. Her yuduğumuz maşının pulundan 40 faiz bizə qalır. Qış aylarında işlərimiz çətin olur, ancaq öhdəsindən gəlirik. Bizim "moyka"da maşını isti su ilə yumaq üçün şərait var. Qızdırıcını yandırdığımız zaman "moyka"nın içərisi də qızır və bizim özümüz də burada qızırıq. Ancaq bu gün əksər yerlərdə bu cür qurğu yoxdur. Həmin yerlərdə çalışanlar daha çox əziyyət çəkirlər. Ümumilikdə isə çörək pulu qazanmaq üçün işləməyə məcburuq", - deyər gənclər bildirdilər.

Bakıda bəzi yerlərdə fəaliyyət göstərən avtoyuma yerləri günün 24 saatı işləyir. Məsələn, Nərimanov rayonunda bu cür avtoyuma yerləri çoxdur. Həmin "moyka"larda qiymətlər 3 manatadır. Yuyulma isə yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, bu qiymətə uyğun formada aparılır. Bu "moyka"larda işçilər də əziyyətlərini yaşayırlar. Suqızdırıcı texnologiya isə mövcud deyil...

Bakı "moyka"ları: qiymətlər və risklər - əməkdaşımızın qeydləri

Bu xidmət sahəsində çalışanların çoxu gənclərdir; nəqliyyat eksperti təhlükəsizlik şərtlərini sadaladı: "Əsas odur ki..."

yətlərini yaşayırlar. Suqızdırıcı texnologiya isə mövcud deyil...

Bunu da qeyd edək ki, şəhərdən kənarında yerləşən bir çox "moyka"larda avtomobil yuyulduqdan sonra küçədə su gölməçələri yaranır. Xüsusilə də qış aylarında yollar keçilməz hala gəlir. Bəs "moyka"ların tikilmə qaydaları necə olmalıdır?

Bu barədə "Yeni Müsavat" a danışan nəqliyyat eksperti Ərşad Hüseynov söylədi ki, "moyka"ların yerləşməsi tikinti, şəhərsalma qaydalarına uyğun olmalıdır: "Qanunvericilikdə texniki təmir, texniki qulluq stansiyaları deyilən anlayış var. Onların tikintisi standartlara uyğun olmalıdır. Həm texniki avadanlıq, həm orada işləyənlərin ixtisası, peşəsi, həm də sanitariya-gigiyenik məkan bu standartda yer alır. Ciddi məsələ odur ki, "moyka"lar harada, necə gəldi tikilir. Ən başlıcası, yolda hərəkət iştirakçılarında ma-

nə yaratmamalıdır. Səkidə, avtomobil yolunun hərəkət hissəsində hansısa texniki təmirdən sonra yuyulma nəticəsində təmiz, çirkli su yolun hərəkət hissəsinə, səkiyə axıdılmamalıdır. Yuyulma qaydasına gəlincə isə yaxşı olardı ki, bu, istehsalçının tövsiyəsinə uyğun olsun. İstehsalçı tövsiyə edirsə ki, filan yuyucu vasitə ilə, isti su ilə yuyulsun, qoy elə də olsun. Saxta yuyucu vasitələri av-

tomobile zərərli. Buna da diqqət etmək lazımdır və istehsalçıların sertifikatlı kimyevi yuyucu vasitələrindən istifadə edilməlidir. Həmçinin işçilərin də əmək təhlükəsizliyinə diqqət edilməlidir. Baxırsan ki, işçi ayağı, əli ya- lın kimyevi maddələrin içərisinə girir. Bu kimi halların hamısı sağlamlığa ziyanlıdır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"
Fotolar müəllifindir.

"Ölüm maşını"na çevrilən liftlər

Onların təhlükəsizliyi üçün kim məsuliyyət daşıyır; Nüsrət İbrahimov: "Liftlərin istismar müddəti 25 ildən artıq olmamalıdır"

Artıq neçənci dəfədir ki, liftlərdə qəzaların yaşanması və vətəndaşların xəsarət alması ilə bağlı məlumatlar oxuyuruq. Sonuncu dəfə Sumqayıt şəhərində çoxmərtəbəli binanın lifti qırılıb, üç nəfər ağır xəsarət alıb. Hadisə şəhərin 47-ci məhəlləsində baş verib. Belə ki, çoxmərtəbəli yaşayış binasında hərəkətdə olan lift qırılıb.

Hadisə nəticəsində üç nəfər -1981-ci il təvəllüdü Sahil Əliəğa oğlu Nəcəfov, 1982-ci təvəllüdü Oruc Faiq oğlu İsmayilov və 1995-ci il təvəllüdü Təbriz Famil oğlu Nəcəfli səkkizinci mərtəbədə yuxarıya ağır xəsarətlər alıblar. Yaralıları yerli sakinlərin köməyi ilə dərhal Sumqayıt Şəhər Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanasına çatdırılıblar.

Qeyd edək ki, bu cür hadisə ölkəmizdə ilk dəfə yaşanmış, zaman-zaman müxtəlif iri şəhərlərdə yaşayış binalarında köhnə liftlərdə qəzaların yaşanması halları baş verib. Vəziyyət o həddə çatıb ki, insanlarda lift fobiyası yaranıb və vətəndaşlar lifte minməyə qorxurlar. Səbəb isə odur ki, istər köhnə, istərsə də bəzi yeni binalarda liftlər nəinki yenilənmir, heç onlara vaxtaşırı baxış belə keçirilmir.

Dövlət standartlarına uyğun olaraq liftlərin istismar müddəti 25 il müəyyən olunsun da, köhnə binalarda 30 ildən çoxdur istismar olunan liftlər hələ də istifadə olunur. Müvafiq qurumlar bu liftləri yeniləmək əvəzinə müxtəlif detallarını düzəldərək istifadəyə verirlər. Statistikaya görə, hazırda Bakıda istismar müddətini başa vuran liftlərin sayı 5200-dən artıqdır. Bu isə o deməkdir ki, hər gün minlərlə insanın həyatı təhlükə altındadır.

Dövlət balansında olan binaların liftlərinə nəzarəti hazırda Bakı Şəhər Mənzil-Kommunal Təsərrüfatı Departamentinin "Bakı Lift-Təmir" İstehsalat Birliyi həyata keçirir. Lakin vaxtaşırı baş verən qəzalar göstərir ki, bu nəzarət eslinde yox səviyəsindədir.

Onu da vurğulamaq lazımdır ki, dövlət büdcəsindən dəfə-

lərlə liftlərin təmiri və yeniləməsi üçün pul ayrılıb. Dövlət başçısı 3 aprel 2013-cü ildə Bakı, Gəncə və Sumqayıt şəhərlərində çoxmənzilli binaların lift təsərrüfatının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb və ona əsasən bu 3 şəhərdə çoxmənzilli binaların lift təsərrüfatının maddi-texniki bazasının

möhkəmləndirilməsi məqsədilə Prezidentin Ehtiyat Fondundan başçısı 3 aprel 2013-cü ildə Bakı, Gəncə və Sumqayıt şəhərlərində çoxmənzilli binaların lift təsərrüfatının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb və ona əsasən bu 3 şəhərdə çoxmənzilli binaların lift təsərrüfatının maddi-texniki bazasının

yətinə baxsaq aydın olur ki, bu vəsaitlər heç də aidiyyəti üzrə xərclənməyib.

Bəs görəsən, yeni tikililərdə liftlərə hansı qurum nəzarət etməlidir? Lift idarəsi hansı binalara görə cavabdehdir? Bu cür qəzaların yaşanması zamanı kimlər məsuliyyətə cəlb oluna bilər?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran mənzil eksperti Nüsrət İbrahimov bildirdi ki, Lift İdarəsi dövlət müəssisəsidir və dövlətin mülkiyyətində olan yaşayış binalarında yerləşən liftlərə nəzarət etmək onların öhdəsinə düşür: "Köhnə və özəlləşdirilməmiş çoxmənzilli liftlərə və binaya nəzarət üçün vətəndaşlar özləri qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş özəl bir orqan yaratmalıdırlar. Bu Mənzil Mülkiyyətçilərinin Müştərek Cəmiyyəti (MMMC) formasında ola bilər. Bu MMC xidmət qurumları, o cümlədən liftlərə nəzarət və texniki xidmət edən hər hansı bir qurumla müqavilə bağlamalıdır. Müqavilə əsasında bu nəzarət həyata keçirilməlidir. Köhnə binalardakı liftlərə isə Lift İdarəsi nəzarət edir. Onlara müəyyən müddətdən bir texniki baxış həyata keçirilməlidir. Liftlərin sınaq müddəti var,

vaxtaşırı olaraq onların vəziyyəti sınaqdan keçirilməlidir və vətəndaşların təhlükəsizliyi təmin olunmalıdır".

Köhnə liftlərin hələ də istismar olunmasına gəlincə, N.İbrahimov bildirdi ki, liftlər müxtəlif hissələrdən ibarətdir və onların vacib detalları vaxtaşırı yenilənməlidir: "Liftlər kabinələrdən, hərəkətdici hissələrdən, yuxarı maşın mexanizmi hissəsindən ibarət olur. Onların hər biri ayrı-ayrılıqda yoxlanılmalıdır, hər birinin də istismar müddəti var. Yəqin ki, həmin detalların istehsal olunduğu firmadan asılı olaraq, dayanıqlılıq müddətindən asılı olaraq hər birinin ayrı-ayrı istismar müddəti var. Ancaq ümumilikdə liftlərin istismar müddəti 25 ildən artıq olmamalıdır. Bu müddət bitəndən sonra liftlər ya əsaslı təmir olunmalıdır, ya da dəyişdirilməlidir".

Ekspertin sözlərinə görə, lift qəzaları baş versə, bina kimin mülkiyyətindədirsə o, məsuliyyət daşıyır: "Əgər bina mülkiyyətçisi liftin istismarına nəzarət edən hansısa xidmət qurumu ilə müqavilə bağlayıb, həmin qurum da məsuliyyət altındadır. Ancaq ilk növbədə bina mülkiyyətçisi qanun qarşısında cavab verməlidir".

□ Nərgiz LİFTİYEVA,
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 42 (6931) 22 fevral 2018

Yadplanetliyə bənzəsin deyə... 110 plastik əməliyyat keçirdi

Los Angeles sakinini 110 plastik cərrahiyyə əməliyyatı aparıb ki, özünü yadplanetliyə bənzətsin. Bu barədə lenta.ru "Daily Mirror"a istinadən xəbər verib. 22 yaşlı Vinni Ohh ilk dəfə plastik cərraha 5 il öncə müraciət edib. O, həmin vaxt dodaqlarını şişirtmək istəyib. Ondan sonra isə növbə ilə alınının, yanaqlarının və üzünün quruluşuna da müəyyən korreksiyalar edib. Bundan başqa, elə təkə dodaqlarının quruluşunu dəyişmək üçün 5 dəfə əməliyyat keçirib. Yadplanetlilərə bənzəmək üçün Ox gözünə də qara kontakt linza taxır. Bundan başqa, onun dırnaqları taxmadır, saçları isə parlaq rənglərlə rənglənilib. Onun bu günə qədər həyata keçirdiyi və bundan sonra planlaşdırdığı əməliyyatların məbləği 160 min dollardır.

Beynini aktivləşdirmək istəyənlər üçün klassik musiqi şərtidir

Çoxsaylı təcrübələr sübut edir ki, sakit klassik musiqi insanda həzz hormonunun ifrazını gücləndirir, baş beyin elektromaqnit dalğalarının amplitudunu azaldır. Alimlər araşdırma zamanı beyin sahələrinin aktivlik şəklini almaq üçün maqnit rezonansı vasitəsilə beyni skanlaşdırıblar. Bethovenin, Şumanın, Şopenin, Baxın əsərləri dinləndikdən sonra beyin qabığının müəyyən sahələri oyanıqlı vəziyyətə keçib. Amma Motsartın əsərlərinə qulaq asdıqdan sonra beyin qabığının bütün sahələri, o cümlədən hərəkət koordinasiyası, görmə, şüurun ali proseslərini idarə edən və məkanda dərk etməni

nizamlayan mərkəzlər aktivləşiblər. Motsartın yaratdığı şəxslər arasında "iki fortepiano

üçün sonata" (do major) xüsusi yer tutur. Bu musiqini dinləmək insanın beyin aktivliyini yüksəldir.

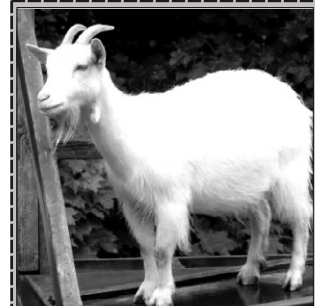
88 yaşlı kişi qadını silahlı oğrulardan xilas etdi

Londonda yaşlı veteran bir qadına hücum edən iki oğru ilə dalaşmış. Bu haqda "Evening Standard" nəşri xəbər verib. 88 yaşlı Con Nikson oğruların qadının əlindən çantasını almağa cəhd etdiyini görüb. O, oğruların diqqətini yayındırmaq üçün öncə qışqırıb: "Ondan əl çəkin". Dediynə görə, bunu deyən kimi oğrular ona yaxınlaşaraq belə deyiblər: "Ozaman sənın pullarını götürürük". Nikson "götürə bilməzsiz" deyərək, onlardan birini vurub.

88 yaşlı veteran birinci oğrunu ilk bir neçə dəqiqədə zərərsizləşdirə bilib. Daha sonra isə onların ikisi də güc toplayaraq veterana bıçaqla hücum ediblər. Bu zaman isə qadın qaçmağa nail olub.

Xəstəxanada Niksona ilk tibbi yardım göstərilib. Bıçaq yaraları dərin olmadığı üçün onun həyatına da ciddi təhlükə yaranmayıb. Polis cinayətkarları tapıb yaxalaya bilməyə də, yaşlı kişiyyə qeyri-adi cəsarətinə görə təşəkkür edib.

Nikson deyib ki, cinayətkarlardan qorxmayıb. Çünki bir neçə dəfə belə həyatı təhlükələrlə qarşılaşıb. 1940-cı ildə o, kommandos hazırlığından keçib. Daha sonra Nikson Koreyada vuruşub və Misirdə, Yaxın Şərqdə, Almaniyadakı hərbi əməliyyatlarda iştirak edib. İstefaya çıxandan sonra isə Nigeriyada "Sərhədsiz həkimlər" təşkilatının mühafizəsi ilə məşğul olub.

Keçiyə narkotik və viski verdiyi üçün həbs olundu

Amerikanın Corciya ştatında keçiyə kokain və viski verən ranço əməkdaşını həbs ediblər. 28 yaşlı Sercio Palomaresanı internetdə yayımladığı video ələ verib. Həmin videoda o, keçinin buynuzlarından tutub, bir başqası isə ona narkotik verir. Bundan sonra Palomares Quzman heyvanın ağızını açır, dostu isə ora spirtli içki tökir.

Video barədə xəbər rançonun yerləşdiyi ərazi üzrə polis idarəsinə xəbər verilib. Bundan sonra Palomares Quzman heyvana qarşı qəddar münasibətə görə ittiham edilərək, həbs olunub. Onu ölkədən deportasiya edilmək cəzası gözləyir. Onunla birlikdə keçiyə qarşı zorakılıq edən digər iki nəfərin şəxsiyyəti isə dəqiqləşdirilir.

QOÇ - Sabit bir təqvim yaşayacaqsınız. Gün ərzində hansısa qeyri-adi hadisə ilə üzləşməyəcəksiniz. Odur ki, üzərinizə düşən işlərin həlli ilə məşğul olun. Yalan vədlər verməyin.

BUGA - Bütün gücünüzü görüş və danışıqlara istiqamətləndirin. Üzərinizə düşən vəzifələrin öhdəsindən gələ bilsəniz, nüfuzunuz artacaq. Şəxsi işləri, pul sövdələşmələrini təxirə salın.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu təqvimde ümumi gərginliyiniz azalacaq. Amma çətinliklərdən qurtulmaq üçün mütləq etibardığınız adamlardan dəstək istəyin. Bunun üçün səfərə də çıxmaq olar.

XƏRÇƏNG - İş yerində ehtiyatlı olmağınız tələb olunur. Hər hansı addımı atmadan əvvəl yaxşı-yaxşı götür-qoy edin. Unutmayın ki, çox danışan çox da yalan deyir. Ziyarətgahlara baş çəkin.

ŞİR - Ulduzların düzümü passiv gün yaşayacağınızdan xəbər verir. Bir tərəfdən maliyyə sıxıntıları, digər tərəfdənsə həmkarlarınızla mübahisələr sizi hövsələdən çıxara bilər. Bəlkə qonaq gedəsiniz?!

QIZ - Kənar təsirlərə uymasanız, Göy qübbəsi sizə bir neçə şans verəcək. Boş və mənasız yerə vaxt itirməkdənsə əzmkarlığınızı artırın. Saat 16-dan sonra uğurlu anlarınız olacaq.

TƏRƏZİ - Şəxsi işlərinizdə mövcud olan problemlərin həllini sürətləndirin. Həmkarlarınızla ümumi dil tapmağa çalışın. Yalnız bu halda yarımçıq işlərinizi yekunlaşdırma bilərsiniz. Səhhətinizi qoruyun.

ƏQRƏB - Nə qədər səmimi olsanız, daha çox rəğbət qazanaçaqsınız. Son vaxtlar xarakterinizdə yaranan çilgünlüq ulduzların xoşuna gəlmir. Vaxtilə yaxşılıq gördüyünüz adamlara arxa çevirməyin.

OXATAN - Ətrafınızda bədxahlar artsa da, bu, uğurlu məqamlar yaşayacağınıza mane olmayacaq. Saat 12-17 arası maraqlı görüş və sövdələşmələrdə iştirakınız gözlənilir. Qərarlarınızda sərt olun.

OĞLAQ - Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün gözəl imkan var. Nahara qədər nəzərdə tutduğunuz planları reallaşdırdandan sonra yalnız pul məsələləri ilə məşğul olun. Uğurlarınıza əmin olma bilərsiniz.

SUTÖKƏN - Ulduzların düzümü pulla bağlı problemlərinizin qismən də olsa, qaydasına düşəcəyini bəyan edir. Amma borc vermək fikrinə də düşməyin. Saat 14-16 arası özünüzü bərk-bərk qoruyun.

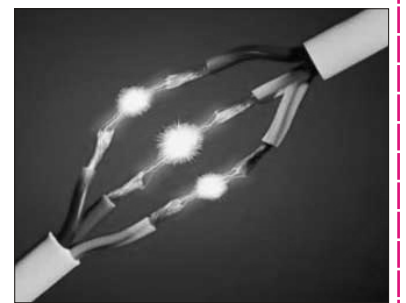
BALİQLAR - Bürcünüzün daha da aktivləşdiyi bu gündə yeni simalarla görüşəcəyinizə əmin olun. Şəxsi işlərinizdə bundan yararlanın. Günün ikinci yarısını pul problemlərinin həllinə yönəldin.

Qoroskop
(22 fevral) Sabuhi Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

2 dəfə cərəyan vursa da... ölmədi

İki dəfə cərəyan vuran və 30 metr hündürlükdən yerə düşən kişi sağ qalıb. Olay anının videosu internetdə yayılıb. Roliki 4 min nəfərə yaxın insan izləyib. Zərərcəkmişin adı və insidentin baş verdiyi məkan barədə hər hansı açıqlama verilmir. "Daily Mail" in xəbərinə görə, qaradərili kişinin hansısa servis şirkətində çalışdığı aydınlaşır. Amma o, cərəyan vurandan sonra qısa müddət çəşqinliq yaşasa da, tez toparlandı və heç nəyi sındırmır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100